

ปัญหา ข้อยกเว้น และศักยภาพในการพัฒนาจังหวัดจันทบุรี

กรอบการศึกษา

จากบทที่ผ่านมา เป็นการศึกษารายละเอียดที่แสดงถึงสถานการณ์ของจังหวัดทางด้าน ภายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและบริการขั้นพื้นฐาน และประชากรซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อกันและกัน อันทำให้เกิดความเข้าใจถึงสภาพโครงสร้าง องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของกิจกรรมที่เกิดขึ้น ภายในพื้นที่ศึกษาทั้งในด้านภายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและการบริการขั้นพื้นฐาน ประชากร ตลอดจน สภาพแวดล้อมและกิจกรรมการพัฒนาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และนำไปสู่การกำหนดประเด็นหลัก คือ เรื่องที่มีแนวโน้มจะมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาและสภาพความเป็นอยู่โดยรวมของพื้นที่

การระบุปัญหา ข้อยกเว้น และศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่ในการศึกษาคครั้งนี้ จะทำการ วิเคราะห์โดยพิจารณาปัจจัยประกอบต่าง ๆ จากข้อมูลพื้นฐานที่ได้ทำการจัดเก็บไว้ในระบบฐานข้อมูล สารสนเทศภูมิศาสตร์ ผสมกับการใช้ข้อมูล กชช. 2ค. โดยจะแยกพิจารณาออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ปัญหา ข้อยกเว้น และศักยภาพ ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางและเน้นการศึกษาไปยังเรื่องที่มีความสำคัญ อันเป็นประโยชน์ในการจัดโครงสร้างการทำงานและช่วยประหยัดเวลาและทรัพยากรลง

การระบุปัญหาของพื้นที่จังหวัดจันทบุรี

ปัญหาในที่นี้หมายถึง สภาพอันไม่พึงประสงค์ที่สามารถจะแก้ไขหรือบรรเทาให้เบาบางลง ได้ด้วยการวางแผนภายภาพที่เหมาะสม การดำเนินการเพื่อระบุปัญหาในการศึกษาคครั้งนี้จะนำข้อมูลพื้นฐานในฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่ได้รับทั้งหมดมาทำการศึกษาวิเคราะห์ในรายละเอียดเพื่อ ระบุปัญหา และนำปัญหาทั้งหมดที่ได้มาซ้อนลงในแผนที่พื้นฐานที่แสดงเขตการปกครองเป็นตำบล เพื่อแสดงสภาพของพื้นที่ที่เกิดปัญหาและรายละเอียดของปัญหาซึ่งอยู่ในรูปแบบของตารางตัวเลขซึ่งเป็นข้อมูลลักษณะประจำได้อย่างชัดเจน

จากการศึกษารายละเอียดสภาพทั่วไปทางภายภาพ ลักษณะโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม ประชากร การบริการพื้นฐาน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี เมื่อนำมาวิเคราะห์ และสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดในพื้นที่ สามารถสรุปเป็นประเด็นที่สำคัญเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษา ได้ 3 ประการคือ ประการแรก ปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากทั้งปัจจัยภายนอกและภายในพื้นที่

ประการที่สอง องค์ประกอบของปัญหาครอบคลุมในทุกด้านที่สำคัญ เช่น กายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และการบริการขั้นพื้นฐาน และประชากร และประการที่สาม ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งในด้านสาเหตุและผลกระทบ

จากหลักการดังกล่าว ประกอบกับสภาพการณ์ของข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่ได้ทำการศึกษา ในบทที่ผ่านมา สามารถนำมากำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษาได้โดยการ จัดกลุ่มประเด็นปัญหา แล้ววิเคราะห์สภาพและลักษณะของปัญหา โครงสร้าง ความสัมพันธ์เชื่อมโยง ตลอดจนขนาดความรุนแรงและผลกระทบของปัญหา ทั้งที่เป็นผลกระทบต่อจำนวนพื้นที่และต่อ จำนวนประชากรในพื้นที่

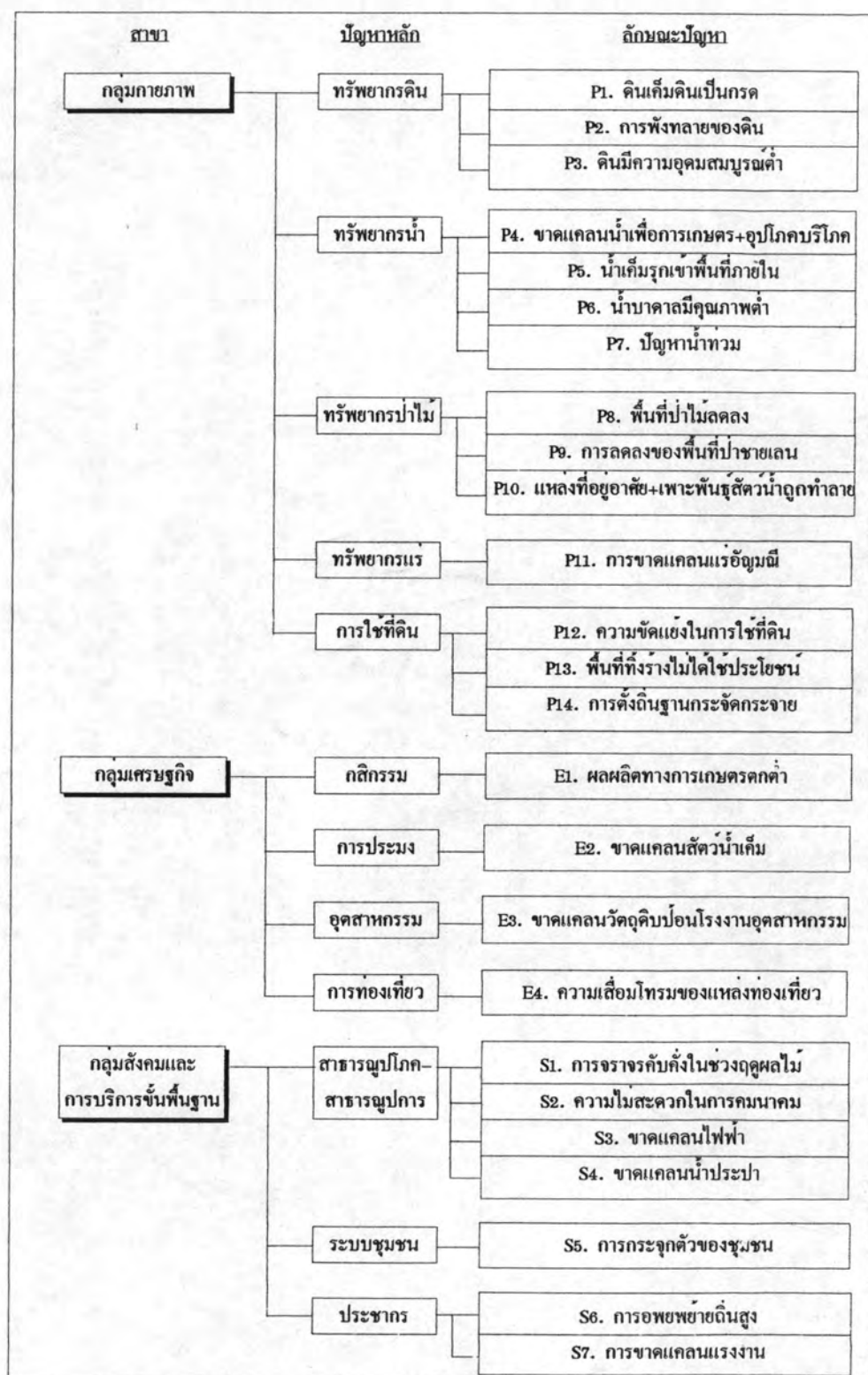
การวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ จะทำการระบุพื้นที่ที่เกิดปัญหาเป็นรายตำบล เพื่อแสดงให้เห็นชัดเจนถึงขอบเขตและบริเวณที่ปัญหานั้น ๆ เกิดขึ้น และขนาดความรุนแรงของปัญหานั้น ๆ การระบุพื้นที่ปัญหานี้จะใช้ประโยชน์จากความสามารถของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการคำนวณและเชื่อมโยงข้อมูลลักษณะประจำในรูปแบบของตารางประกอบ ข้อมูลที่ปรากฏในแผนที่ เป็นผลจากค่าคะแนนที่คำนวณได้จากการประมวลและวิเคราะห์ปัญหาและปัจจัยต่าง ๆ ผสมเข้ากับ ตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถอ้างอิงได้ในพื้นที่จริง โดยในที่นี้จะใช้ขอบเขตตำบลเป็นหลัก

1. สภาพปัญหา

ในการศึกษาสภาพปัญหาจะครอบคลุมการจัดกลุ่มปัญหา ลักษณะปัญหา บริเวณที่เกิดปัญหา ตลอดจนสาเหตุของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมา

จากการศึกษาข้อมูลสภาพทั่วไปในด้านต่าง ๆ ของจังหวัดจันทบุรีดังรายละเอียดที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 ร่วมกับการประมวลข้อมูลจากแบบสำรวจระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค.) ปี พ.ศ. 2535 ในเขตจังหวัดจันทบุรี จากสำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีปัญหาที่สำคัญที่เกิดขึ้นในพื้นที่รวม 25 ปัญหา และเมื่อนำมาจัดกลุ่มปัญหา โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับการกำหนดสาขาในการพัฒนา จะสามารถจัดกลุ่มปัญหาต่าง ๆ ได้เป็น 3 กลุ่มสาขา 12 ปัญหาหลัก คือ กลุ่มปัญหาด้านกายภาพ กลุ่มปัญหาด้านเศรษฐกิจ และกลุ่มปัญหาด้านสังคมและบริการขั้นพื้นฐาน ซึ่งในกลุ่มปัญหาสุขภาพ จะสามารถจำแนกออกเป็นปัญหาหลักต่าง ๆ 5 หมวด ได้แก่ หมวดทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรแร่ และการใช้ที่ดิน กลุ่มปัญหาด้านเศรษฐกิจ จะจำแนกออกเป็นปัญหาหลัก 4 หมวด ได้แก่ หมวดกลไกกรรม การประมง อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว กลุ่มสาขาปัญหาด้านสังคมและบริการ จะจำแนกปัญหาหลักออกเป็น 3 หมวด ได้แก่ สาธารณูปโภค-สาธารณูปการ ระบบชุมชน และประชากร ซึ่งจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละกลุ่มสาขาและปัญหาหลักจะสรุปไว้ในแผนภูมิที่ 5.1 และตารางที่ 5.1

แผนภูมิที่ 5.1 โครงสร้างของปัญหา จำแนกตามสาขา ปัญหาหลัก และลักษณะของปัญหา

หมายเหตุ : P1, ... , Pn - ปัญหาในกลุ่มกายภาพ

E1, ... , En - ปัญหาในกลุ่มเศรษฐกิจ

S1, ... , Sn - ปัญหาในกลุ่มสังคมและบริการขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 5.1 ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี

สาขา/ปัญหาหลัก	ลักษณะของปัญหา	สาเหตุ	ผล	บริเวณที่เกิดปัญหา
สวนเกษตร ทรัพยากรดิน	เกิดเนื่องจากการที่มีทะเลท่วมถึงและแห้งเป็นเวลานาน บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล ทำให้ดินมีลักษณะแข็งและมีความเป็นกรดสูง	เกิดในบริเวณที่มีความลาดชันค่อนข้างสูง ที่มีลักษณะดินเป็น ดินร่วนปนทราย ประกอบกับเกิดการบุกรุกทำลายป่าเพื่อหาพื้นที่เพาะปลูก ทำให้หัวน้ำดินเกิดการพังทลายได้ง่าย โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน	1. เป็นอุปสรรคต่อการเพาะปลูก โดยเฉพาะพื้นที่ซึ่งกล่าวว่าเป็นบริเวณที่เป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัด ทำให้ผลผลิตข้าวของจังหวัดลดลงเรื่อย ๆ ไม่เพียงพอแก่ความต้องการของประชาชน 2. รายได้ของเกษตรกรตกต่ำลง เนื่องจากได้ผลผลิตไม่เต็มที่	หนองบัว เกาะขวาง บางกะจะ ท่าใหม่ ตะกาดเก่า ไชยมงคล บ่อ คลองขุด บ่อ เกวียนหัก บางชัน วันยาว ปากน้ำแหลมสิงห์ หนองจันทน์ คลองน้ำเค็ม บางสระแก้ว เกาะเปริด
	P1. ดินเค็มและมีความเป็นกรดสูง		1. เกิดความเสียหายต่อพื้นที่ป่าไม้ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญ 2. เกิดความเสียหายต่อพื้นที่เพาะปลูก เนื่องจากหน้าดินถูกกัดเซาะ ทำให้ดินสูญเสียความอุดมสมบูรณ์ 3. เกิดปัญหาท่วมในพื้นที่ทางตอนล่างของจังหวัด เนื่องจากดินขาดความสามารถในการกักเก็บน้ำ น้ำไหลบ่าหน้าดินอย่างรวดเร็ว	คลองขุด กระแจะ แยกหางแมว สามพี่น้อง พวา บ่อ ไร่ปิ้งร้อน ทรายขาว ประดง พุงขนาบ ตะดอน ตำบลช้าง
	P2. การพังทลายของดิน		1. เป็นอุปสรรคต่อการเพาะปลูก เนื่องจากทำให้ผลผลิตมีคุณภาพและปริมาณต่ำลง 2. เกษตรกรมีรายได้น้อย เนื่องจากต้องเพิ่มต้นทุนในการผลิตเพื่อปรับปรุงผลผลิต	ตะกาดเก่า ไชยมงคล เกวียนหัก ปกติ หนองวังเตม ท่าหลวง
ทรัพยากรน้ำ	เกิดจากการไร้พื้นที่ทำการเพาะปลูกเป็นระยะเวลาโดยปราศจากการบำรุงดิน ประกอบกับเป็นบริเวณที่ราบปกคลุมเจ้า และสภาพดินเป็นดินร่วนปนทรายซึ่งมีสภาพค่อนข้างแห้งแล้ง ทำให้ดินไม่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ได้ตลอดปี ประกอบกับการกระจายระบบชลประทานไม่ทั่วถึง ทำให้เกษตรกรมักประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง เพราะในช่วงเวลาที่กล่าวถึงที่ปลูก โดยเฉพาะผลไม่มีความต้องการน้ำเป็นปริมาณสูง ถ้าหากปีใดฝนทิ้งช่วงมาก ปัญหาดังกล่าวก็ยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น	เป็นอุปสรรคต่อการเกษตร ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่เพาะปลูก โดยเฉพาะพื้นที่สวนผลไม้	เกาะขวาง บางกะจะ สีพญา พลายแหวน เขมบายศรี บ่อพุ ตะกาดเก่า ไชยมงคล ไร่หวี คลองขุด ช้างขาม สามน้ำซ้อย นายชยาม กระแจะ วังโคก บ่อ เกวียนหัก บางชัน ซึ่ง มาบไพ วังสรรพรส ต.พรม หนองจันทน์ เกาะเปริด บางกะไชย พลายชากไทย
	P3. ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ		P4. ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง	

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

สาขา/ปัญหาหลัก	ลักษณะของปัญหา	สาเหตุ	ผล	บริเวณที่เกิดปัญหา
	<p>ลักษณะของปัญหา</p> <p>P6. น้ำเค็มรุกเข้าพื้นที่ภายใน</p>	<p>ขาดแคลนน้ำจืดในการผลิตคั้นน้ำดื่ม โดยเฉพาะในฤดูแล้ง ประกอบกับสภาพพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลเป็นที่ราบลุ่มปากแม่น้ำ มีคลองสายต่าง ๆ ที่ติดต่อกับทะเลเป็นจำนวนมาก ทำให้น้ำทะเลรุกกลับเข้าสู่พื้นที่เค็มชาย</p>	<p>1. เกิดปัญหาดินเค็ม เป็นอุปสรรคต่อการเพาะปลูก</p> <p>2. ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำลง และส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรตกต่ำลงไปด้วย</p> <p>3. น้ำในแม่น้ำลำคลองสายต่าง ๆ มีกรดด่างถึงขั้นจัดในฤดูแล้ง ทำให้ไม่สามารถนำมาอุปโภคบริโภคและการเกษตรได้</p>	<p>หนองบัว เกาะขวาง บางกะจะ ทำไหม ตะกาดเง้า โขง คลองจูด บ่อ เกวียนหัก บางชัน วันยาว ปากน้ำเขาว ปากน้ำแหลมสิงห์ หนองจุ่ม บางสระแก้ว เกาะเปร็ด</p>
	<p>P6. น้ำบาดาลมีคุณภาพต่ำ</p>	<p>ส่วนใหญ่พบในพื้นที่ใกล้ชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตอุทกของน้ำทะเล น้ำทะเลจะสามารถซึมลงสู่ชั้นน้ำใต้ดิน ทำให้น้ำบาดาลมีกรดด่างถึงขั้นจัด</p>	<p>ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อใช้อุปโภคบริโภค เพราะไม่สามารถใช้พื้นที่ขุดเจาะจากบ่อบาดาลได้ ต้องซื้อน้ำจืดในกานาบริโภคแทน</p>	<p>หนองบัว เกาะขวาง บางกะจะ ทำไหม ตะกาดเง้า โขง บ่อ เกวียนหัก บางชัน วันยาว ปากน้ำแหลมสิงห์ หนองจุ่ม บางสระแก้ว เกาะเปร็ด บางกะไชย</p>
	<p>P7. ปัญหาท่วม</p>	<p>พื้นที่ป่าไม้ถูกบุกรุกทำลาย ทำให้ไม่สามารถสกัดกั้นการไหลบ่าของน้ำในฤดูฝน และสภาพดินที่รวมซุย ทำให้ขาดความสามารถในการอุ้มน้ำ</p>	<p>พื้นที่ทำการเกษตรและชุมชนบ้านเรือนได้รับความเสียหายเป็นบริเวณกว้าง เส้นทางคมนาคมถูกตัดขาด</p>	<p>ตลาด วัดใหม่ คลองนารายณ์ คมบาง หนองบัวท่าช้าง อัมพรมิตร บางกะจะ ทำไหม สีพตา สองพี่น้อง บ่อพุ พุงเบญจา เขาวัว ไร่พัน เขแก้ว สนามไชย นายชอาม กระแจะ วังโตนด ของเกวียนหัก พลิว คลองน้ำเค็ม มะขาม อ่างศิรี</p>
ทรัพยากรป่าไม้	<p>P8. พื้นที่ป่าไม้ลดลงอย่างรวดเร็ว</p>	<p>ส่วนใหญ่เป็นการบุกรุกทำลายเพื่อหาพื้นที่เพาะปลูก มีบางพื้นที่บุกรุกเพื่อขุดหาพลอย ทำให้พื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดลดลงเป็นจำนวนมาก</p>	<p>ส่งผลกระทบตามมามากมาย อาทิเช่น ปัญหาดินแดง การพังทลายของดิน ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และปัญหาท่วม เป็นต้น</p>	<p>บ่อพุ แก่งหางแมว สามพี่น้อง เขาวงกต พุนทอง พวา บางชัน ตกพรหม บ่อวี ฉมั้น หลวงตะเคียนทอง ซากไทย ไปงบรอน เทพนิมิต คลองใหญ่ ทวายขาว ประดง พุงชามน สะดอนทับช้าง</p>
	<p>P9. การลดลงพื้นที่ป่าชายเลนอย่างรวดเร็ว</p>	<p>มีการบุกรุกพื้นที่เพื่อเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและหอยนางรม มีการลักลอบตัดไม้เพื่อเปลี่ยนพื้นที่ไปทำการเกษตร การก่อสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย การตัดถนน การก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม และการทำเหมืองแร่</p>	<p>1. ปริมาณการจับสัตว์น้ำลดลง เนื่องจากแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งเพาะพันธุ์ และแหล่งอาหารของสัตว์น้ำถูกทำลาย</p> <p>2. ที่ดินชายทะเลและคลื่นริมฝั่งมีแนวโน้มถูกกัดเซาะพังทลายจากคลื่นลมและกระแสน้ำ</p> <p>3. คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งเสื่อมโทรม เนื่องจากขาดป่าชายเลนซึ่งทำหน้าที่เป็นตะแกรงธรรมชาติเพื่อกรองตะกอน สิ่งสกปรก และสารพิษต่าง ๆ ที่ไหลลงสู่ทะเล</p>	<p>บริเวณปากแม่น้ำพู่ อัมพองสูง ในพื้นที่ตำบลบ่อ บางชัน วันยาว และปากแม่น้ำพุงราด อัมพองทำไหม ในพื้นที่ตำบลตะกาดเง้า โขง คลองจูด</p>

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

สาขา/ปัญหาหลัก	ลักษณะของปัญหา	สาเหตุ	ผล	บริเวณที่เกิดปัญหา
	P10. แหล่งที่อยู่อาศัยและ ปะหะพันซ์สัตว์น้ำถูกทำลาย	- การลดลงของพื้นที่ป่าชายเลนเป็นจำนวนมากอย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้สภาพแวดล้อมในป่าชายเลนเสื่อมโทรมลง - การใช้เครื่องมือในการทำประมงที่เบียดเบียน เช่น อวนลาก อวนรุน ซึ่งเป็นการทำลายแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ น้ำ	- สัตว์น้ำเริ่มมีปริมาณลดลง ส่งผลกระทบต่อการลดลง ของรายได้ของชาวประมง อุตสาหกรรมที่ต้องใช้ผลผลิต จากการทำประมงเป็นวัตถุดิบ และภาวะเศรษฐกิจของ จังหวัดโดยรวม	บริเวณที่เกิดปัญหา - ป่าชายเลนและหาดเลน บริเวณชายฝั่งทะเล จังหวัดจันทบุรี - นนทบุรีบริเวณปากแม่น้ำ บริเวณชายฝั่งทะเล และอ่าวไทย
ทรัพยากรแร่	P11. การขาดแคลนแร่ อัญมณี	แหล่งผลิตอัญมณีของจังหวัดจันทบุรีส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่า สงวนที่ยังไม่อนุญาตให้มีการทำเหมือง ประกอบกับมีการเร่ง ขันในการทำเหมืองแร่ในพื้นที่ที่ได้รับสัมปทาน ทำให้ปริมาณ แร่ลดลงอย่างรวดเร็ว ต้องมีการซื้อหอยอัญมณีจากต่างประเทศ เข้ามาทดแทน	มีผลกระทบต่อบุคคลอาชีพเกี่ยวกับแร่อัญมณี ซึ่งมี อยู่ประมาณร้อยละ 6 ของประชากรทั้งหมด	พลองแหวน บอเวอสุ เขาวัว
การไร้ที่ดิน	P12. ความขัดแย้งในการใช้ ที่ดิน	การประกอบอาชีพที่ต้องงาการไร้ทรัพยากรต่างกันในสภาพแวดล้อม ที่ต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ทำมาหากินเป็นพื้นที่นา ทุ่ง ทำให้เกิดการขัดแย้งในการใช้ที่ดินในบริเวณพื้นที่เกษตร	1. เกิดปัญหาการปล่อยน้ำเสียจากทุ่ง ทำให้เกษตรกร ผู้ปลูกข้าวได้รับความเดือดร้อน 2. ผลผลิตทางการเกษตรได้รับความเสียหาย คุณภาพ และปริมาณตกต่ำ 3. สภาพแวดล้อมถูกทำลาย	ตะกาดงา คลองซุด วันยาว ซึ่ง ปากน้ำแหลม สิงห์ หมองจิม
	P13. พื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ ประโยชน์	การทำงานที่ไม่ได้ผล เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาดทุนและต้องเลิก กิจการไปโดยปล่อยให้ดินทิ้งร้างไว้และหันไปประกอบอาชีพอื่น แทน	การเลี้ยงประโยชน์ทางเศรษฐกิจของเกษตรกรเจ้าของที่ ซึ่งไม่อาจใช้ประโยชน์จากพื้นที่ที่ได้เริ่มมีตั้งแต่หม่นวย ส่ง ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม	ช่างขาม บ่อ บางชัน หมองจิม คลองน้ำเค็ม บาง กะไชย
	P14. การตั้งถิ่นฐานกระจัด กระจาย	ลักษณะการประกอบอาชีพที่จำเป็นต้องตั้งบ้านเรือนกระจาย อยู่ในแหล่งที่ทำกิน ประกอบกับลักษณะภูมิประเทศที่เป็นป่า เขาและที่สูง และบริเวณชายฝั่งทะเลที่มีแม่น้ำลำคลองจำนวนมาก ทำให้ประชากรต้องตั้งบ้านเรือนกระจายอยู่ตามริมแม่น้ำ และลำคลองต่าง ๆ	การกระจายระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่ทั่วถึง ส่งผลให้ เกิดความเหลื่อมล้ำในด้านบริการพื้นฐานในเขตพื้นที่ ชนบท โดยเฉพาะพื้นที่ราบชายฝั่งทะเล และพื้นที่ทาง ตอนบนของจังหวัด	ตะกาดงา คลองซุด ขุนทอง พวา บ่อ บางชัน คลองพุด ไร่บ่อร้อน เทพนมมีด คลองใหญ่ ปะ ดง พุ่งขนาน ทับช้าง

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

สาขา/ปัญหาหลัก ตามแนวมุข	ลักษณะของปัญหา	สาเหตุ	ผล	บริเวณที่เกิดปัญหา
การกีดกัน การกีดกัน	E1. ผลผลิตต่อไร่ต่ำ	<p>ประสบปัญหาโรคและแมลงระบาด ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ การขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง และอื่น ๆ ซึ่งส่งผลทำให้ปริมาณผลผลิตแต่ละปีตกต่ำลง ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาต่ำ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเพาะปลูกที่ถูกต้อง การนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเพาะปลูกยังไม่แพร่หลาย</p>	<p>1. ผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพและปริมาณแตกต่างกันทำให้ขาดแคลนวัตถุดิบที่ใช้กับโรงงานอุตสาหกรรม</p> <p>2. เกษตรกรมีรายได้น้อย ทำให้ขาดแรงจูงใจในการประกอบอาชีพ และหันไปประกอบอาชีพอื่น ทำให้แรงงานในภาคเกษตรกรรมลดลง</p>	<p>แสดง เกาะขวาง บางกะจะ สีพญา หลอยแหวน เขายาวศรี สองพี่น้อง บ่อพุ ตะกาดง่า พังบงภูเขา โขง รำพัน คลองซุด เขากว สามชัย นายชอม วังโคกนาค ช่างขาม</p>
การประมง	E2. ขาดแคลนสัตว์น้ำเต็ม	<p>1. ปริมาณสัตว์น้ำลดลง ประกอบกับการขยายขนาดของต่างประเทศ ทำให้ชาวประมงประสบปัญหาการขาดแคลนสัตว์น้ำ จนต้องหันไปประกอบอาชีพอื่นแทน</p> <p>2. การลดลงของพื้นที่ป่าชายเลน ทำให้แหล่งเพาะพันธุ์และที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำถูกทำลาย</p>	<p>1. โรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมงของภาคกิจการลงเนื่องจากขาดแคลนวัตถุดิบป้อนโรงงาน ชาวประมงจับสัตว์น้ำได้น้อยลง</p> <p>2. ชาวประมงมีรายได้น้อยลง</p>	<p>ตำบลในพื้นที่ชายฝั่งทะเล ได้แก่ ตำบลตะกาดง่า คลองซุด และในพื้นที่อำเภอแหลมสิงห์ ในเขตตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ คลองน้ำเค็ม บางสระเก้า เกาะเปร็ด บางกะไชย</p>
อุตสาหกรรม	E3. ขาดแคลนวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรม	<p>อุตสาหกรรมในจังหวัดส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดกลางและเล็กที่เกิดการขาดแคลนวัตถุดิบที่ใช้ป้อนโรงงานในบางช่วง ทำให้ไม่สามารถดำเนินการผลิตได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งโรงงานส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดกลางและขนาดเล็กที่ใช้เทคโนโลยีในการผลิตยังไม่ได้มาตรฐาน ทำให้ผลผลิตด้านอุตสาหกรรมของจังหวัดอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับการขาดการส่งเสริมจากทางราชการอย่างจริงจัง ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับอุตสาหกรรมขนาดแม่เหล็กดัดที่จะปรับปรุงการผลิตทางด้านอุตสาหกรรมให้เจริญก้าวหน้า</p>	<p>ส่งผลกระทบต่อระบบการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม โรงงานบางโรงงานต้องปิดกิจการลง อาทิเช่น โรงงานผลิตกัมพูชาก็เช่นกัน โรงงานอบและแปรรูปพืชไร่ โรงงานปลาป่น โรงงานทอเสื่อ และทำให้ผลผลิตทางด้านอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากการเกษตรของจังหวัดอยู่ในระดับต่ำ</p>	<p>ตะกาดง่า แก่งหางแมว ปากน้ำแหลมสิงห์ เกาะเปร็ด ประดง ทราชยาว ทองตาง</p>

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

สาขา/ปัญหาหลัก	ลักษณะของปัญหา	สาเหตุ	ผล	บริเวณที่เกิดปัญหา
การท่องเที่ยว	EA. ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว	<ol style="list-style-type: none"> ขาดเส้นทางคมนาคมเชื่อมโย่งระหว่างแหล่งท่องเที่ยว สภาพพื้นผิวการจราจรเสื่อมโทรม ปัญหาความสกปรกของชายหาด และแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป ข้อจำกัดทางด้านฤดูกาล เนื่องจากหน้าฝนมักจะเกิดปัญหาน้ำท่วม ทางขาด ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางไม่ได้ สถานที่ท่องเที่ยวไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวที่ควรมักท่องเที่ยวจะเข้ามาชมทะเลช่วงฤดูกาลผลไม้น่าทาน 	<ol style="list-style-type: none"> การท่องเที่ยวของจังหวัดไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวที่ควร ส่งเสริมการท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในท้องถิ่นนั้น ๆ ไม่สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวที่รายได้เต็มที่ทั้ง ๆ ที่มีความพร้อมทางด้านทรัพยากรธรรมชาติอยู่แล้ว แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลงและขาดความสวยงามเนื่องจากขาดการดูแลรักษาที่ดี ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลง 	แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวตามชายหาด สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ในเขตอำเภอเมืองฯ
ด้านสิ่งแวดล้อมบริเวณขึ้นเนินฐาน				
การคมนาคม	S1. การจราจรคับคั่งในช่วงฤดูผลไม้	<ol style="list-style-type: none"> มีปริมาณผู้เดินทางมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงฤดูผลไม้ เนื่องจากถนนสุขุมวิทเป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งสายหลักของภาค เส้นทางหมายเลข 316 เป็นเส้นทางที่มุ่งเข้าสู่ตัวเมืองมีสภาพคับแคบ ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ถนน 	เกิดความล่าช้าในการเดินทางติดต่อ และเป็นอุปสรรคต่อการขนส่งผลไม้ และสินค้าต่าง ๆ	ถนนสุขุมวิท (ทางหลวงหมายเลข 3) ตั้งแต่ช่วงสุขุมวิทมาจนชายตาม ถึงทางแยกเข้าตัวเมืองจังหวัดจันทบุรี และ ทางหลวงหมายเลข 316
	S2. ความไม่สะดวกในการคมนาคม	<ol style="list-style-type: none"> สภาพเส้นทางคมนาคมในพื้นที่ชนบทที่เดินทางติดต่อระหว่างหมู่บ้านและตำบลต่าง ๆ ส่วนใหญ่ยังเป็นถนนลูกรัง จังหวัดจันทบุรีมีฝนตกชุก ทำให้ถนนได้รับความเสียหายและใช้การไม่ได้ในฤดูฝน 	เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางติดต่อ และขนส่งผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาด	สี่ขา พลายแหวน เขายายศรี สองพี่น้อง ตะกาดเง้า ชูขงยูงจา เขาวัว ไร่พัน คลองขุด สามไร่ชอง กระแจะ แยกทางแมว สามพี่น้อง เขาวงกต ชุนชอง พวา เกวียนหัก บางชัน วันยาว ซึ่ง มาไปหครอกนอง ตกพรหม หนองซิม คลองน้ำเค็ม เกาะเปริด บางกะไชย ท่าหลวง มะขาม อ่างศิระ พดง ตะเคียนทอง ไปไม่ร้อน คลองใหญ่ หนองตาดทรายขาว ปะดง สะตอน ชูขงยูง ทับช้าง
ไฟฟ้า	S3. ขาดแคลนไฟฟ้า	เนื่องจากความไม่สะดวกในด้านการคมนาคม ทำให้การกระจายบริการไฟฟ้ายังไม่ทั่วถึง	ประชากรไม่ได้รับความสะดวก ทำให้คุณภาพชีวิตต่ำ	ชูขงยูงจา แยกทางแมว สามพี่น้อง เขาวงกต ชุนชอง พวา เกวียนหัก บางชัน ตระกอกนอง ตกพรหม บางกะไชย ปะดิว พดง ตะเคียนทอง หนองตาดทรายขาว ปะดง ชูขงยูง สะตอน ทับช้าง

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

สาขา/ปัญหาหลัก	ลักษณะของปัญหา	สาเหตุ	ผล	บริเวณที่เกิดปัญหา
ประปา	S4. ขาดแคลนน้ำประปา	การขาดแคลนแหล่งน้ำดิบในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากแม่น้ำลำคลองที่เป็นแหล่งน้ำต้นทุนในการผลิตน้ำประปามีจะแห้งขอดในช่วงฤดูแล้ง	ประชาชนขาดแคลนน้ำไว้ใช้ในการอุปโภคบริโภค	พื้นที่ตำบลในเขตชุมชนเมืองทางตอนล่างของจังหวัด ได้แก่ ตำบลลาด วัฒใหม่ พลับพลา เกาะขวาง จันทนิมิต ท่าใหม่ ยายรา
ระบบชุมชน	S5. การกระจายตัวของชุมชน	เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขาและป่าไม้ ทำให้เป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการกระจายตัวของระบบชุมชนในจังหวัดจันทบุรี ทำให้ชุมชนเมืองส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในบริเวณพื้นที่ราบ	1. เกิดความเหลื่อมล้ำในด้านการให้บริการในพื้นที่ชนบทหรือชุมชนเมืองแต่ละชุมชน 2. การกระจายบริการด้านสาธารณสุขบริการไม่ทั่วถึง	แก่งหางแมว สามพี่น้อง ชุนของ พวา ถองหงุด เทพนิมิต ถองงใหญ่ ชุงขบนน สะตอน กับช้าง
ประชากร	S6. การอพยพย้ายถิ่นสูง	1. การประสบปัญหาในการทำเกษตรกรรมที่ไม่ได้ผล ทั้งด้านการผลิต การตลาด ปัญหาโรคพืชโรคแมลง และสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลง 2. การกระจายระบบบริการพื้นฐานที่ไม่ทั่วถึง	เกิดการขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานในภาคเกษตรกรรม เนื่องจากมีการเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่ภาคการค้าบริการและอุตสาหกรรม รวมทั้งการออกไปหางานทำภายนอกจังหวัดมากขึ้น	ตลาด คมบาง ไร่พัน ตะกาดเงา เขากแก้ว บ่อ ตะปอน สบมาลัย เขาวงกต ถองหงุด
	S7. การขาดแคลนแรงงาน	แรงงานภาคเกษตรกรรมขาดแรงจูงใจในการประกอบอาชีพ เนื่องจากประสบปัญหาภาวะการผลิตตกต่ำ จึงกันไปประกอบอาชีพอื่นที่ทำรายได้สูงกว่าในภาคการค้าบริการ และภาคอุตสาหกรรม	ขาดการเอาใจใส่ดูแลในพื้นที่ทำการเกษตร ผลผลิตตกต่ำและคุณภาพลดลง และก่อให้เกิดปัญหาพื้นที่ที่สร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์	

ที่มา : จากการศึกษาและสำรวจ

2. ขนาดความรุนแรงและพื้นที่ที่เกิดปัญหา

2.1. ขนาดความรุนแรงของปัญหา

ขนาดความรุนแรงของปัญหาในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง ขนาดของผลกระทบของปัญหาที่เกิดขึ้นในเชิงปริมาณ เช่น ต่อจำนวนประชากร หรือต่อจำนวนพื้นที่ เป็นต้น โดยการศึกษาได้แบ่งขนาดของปัญหาออกเป็น 5 ระดับ เพื่อให้สะดวกในการวิเคราะห์ คือ มีขนาดความรุนแรงสูงมาก มีค่าเท่ากับ 5 ขนาดความรุนแรงสูง มีค่าเท่ากับ 4 ขนาดความรุนแรงปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3 ขนาดความรุนแรงต่ำ มีค่าเท่ากับ 2 และขนาดความรุนแรงต่ำมาก มีค่าเท่ากับ 1

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนของปัญหา จะพิจารณาจาก

- 1) จำนวนพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหา
- 2) ขนาดของกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหา
- 3) ความร้ายแรงเร่งด่วนของปัญหานั้น ๆ

จากลักษณะของปัญหาในแต่ละกลุ่มสาขาและปัญหาหลัก และเหตุผลในการกำหนดค่าคะแนนดังรายละเอียดตามตารางที่ 5.2 พบว่า ปัญหาที่มีขนาดความรุนแรงสูงมากมีดังนี้

- 1) ปัญหาในหมวดทรัพยากรน้ำ ได้แก่ การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง และปัญหาน้ำท่วม
- 2) ปัญหาในหมวดทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ (ป่าบก) ลดลงอย่างรวดเร็ว และการลดลงของพื้นที่ป่าชายเลนอย่างรวดเร็ว

ปัญหาที่มีขนาดความรุนแรงสูง มีดังนี้

- 1) ปัญหาในหมวดกสิกรรม ได้แก่ ผลผลิตต่อไร่ตกต่ำ
- 2) ปัญหาในหมวดการประมง ได้แก่ การขาดแคลนสัตว์น้ำเต็ม
- 3) ปัญหาในหมวดอุตสาหกรรม ได้แก่ การขาดแคลนวัตถุดิบที่ใช้ป้อนเข้าสู่

โรงงานอุตสาหกรรม

ปัญหาที่มีขนาดความรุนแรงปานกลาง มีดังนี้

- 1) ปัญหาในหมวดทรัพยากรดิน ได้แก่ ดินเค็มและมีความเป็นกรดสูง และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- 2) ปัญหาในหมวดทรัพยากรน้ำ ได้แก่ น้ำเต็มรุกเข้าในพื้นที่ และน้ำบาดาลมีคุณภาพต่ำ
- 3) ปัญหาในหมวดทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ แหล่งที่อยู่อาศัยและเพาะพันธุ์สัตว์น้ำถูกทำลาย
- 4) ปัญหาในหมวดการใช้ที่ดิน ได้แก่ ความขัดแย้งในการใช้ที่ดิน และพื้นที่ทิ้งร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์
- 5) ปัญหาในหมวดการท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม

ตารางที่ 5.2 ขนาดความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี

สาขา/ปัญหาหลัก	ลักษณะของปัญหา	คะแนน	เหตุผล
ด้านกายภาพ ทรัพยากรดิน	P1. ดินเค็มและมีความเป็นกรดสูง	3	-เป็นการทำลายประสิทธิภาพในการผลิตทางการเกษตรทั้งปริมาณและคุณภาพ -มีพื้นที่ประสบปัญหาดินเค็ม 17 ตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองฯ อำเภอท่าใหม่ อำเภอขลุง และอำเภอแหลมสิงห์ คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 340,000 ไร่
	P2. การพังทลายของดิน	2	-เป็นการสูญเสียทรัพยากรดินและที่ดินโดยเปล่าประโยชน์ ทำให้หมักหมมดินเสียสภาพความอุดมสมบูรณ์ สร้างความเสียหายแก่พื้นที่ทำสวนผลไม้ และเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดปัญหาน้ำท่วมในแถบพื้นที่ตอนกลางและตอนล่างของจังหวัด
	P3. ดินมีความอุดม-สมบูรณ์ต่ำ	3	-ทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตลดลง ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะผลผลิตจากสวนผลไม้และพืชไร่ ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงดินเพิ่มขึ้น -มีพื้นที่ที่ประสบปัญหานี้ 7 ตำบล ในเขตอำเภอท่าใหม่ อำเภอขลุง และอำเภอมะขาม หรือประมาณ 306,106 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.65 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดของจังหวัด
ทรัพยากรน้ำ	P4.ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง	5	-มีพื้นที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคจำนวน 27 ตำบล คิดเป็นพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 804,862 ไร่ หรือร้อยละ 54.3 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดของจังหวัด -ทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตลดลง ส่งผลให้ปริมาณและคุณภาพของผลผลิตตกต่ำ เกิดผลเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม
	P5. น้ำทะเลรุกเข้าในพื้นที่	3	-น้ำเค็มสามารถรุกเข้าพื้นที่ตอนบนเหนือคันกั้นน้ำเค็มในบริเวณอำเภอท่าใหม่ กิ่งอำเภอนายายอาม อำเภอปากน้ำแหลมสิงห์ และอำเภอขลุง โดยเฉพาะในฤดูแล้ง สร้างความเสียหายให้กับพื้นที่การเกษตร โดยเฉพาะสวนพริกไทย และสวนผลไม้ มีพื้นที่ได้รับความเสียหายจากปัญหานี้ 16 ตำบล หรือประมาณ 300,000 ไร่ -ทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตลดลง ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ
	P6. น้ำบาดาลมีคุณภาพต่ำ	3	-น้ำบาดาลที่ขุดเจาะได้มีสภาพเป็นน้ำกร่อย เนื่องจากสภาพดินเค็มและมีสาเหตุเกิดจากน้ำทะเลที่รุกเข้ามาในพื้นที่ภายใน เป็นเหตุให้ไม่สามารถนำน้ำขึ้นมาใช้ในการทำน้ำประปาหมู่บ้าน หรือบริการประชาชนในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลได้ มีพื้นที่ที่ประสบกับปัญหานี้จำนวน 16 ตำบล หรือคิดเป็นประมาณ 293,985 ไร่

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

สาขา/ปัญหาหลัก	ลักษณะของปัญหา	คะแนน	เหตุผล
	P7. ปัญหาน้ำท่วม	5	<p>-บ้านเรือนราษฎรได้รับความเสียหาย เส้นทางถูกตัดขาดใช้การไม่ได้</p> <p>-สร้างความเสียหายให้กับพื้นที่ทำการเกษตรเป็นบริเวณกว้างอย่างฉับพลันโดยเฉพาะพื้นที่ทำสวนผลไม้ และสวนพริกไทย ซึ่งเป็นพื้นที่ทำการเกษตรที่มูลค่าการผลิตสูง ทำให้เกษตรกรประสบความเดือดร้อน เนื่องจากต้องเสียค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูสภาพสวนผลไม้ที่เสียหายไป โดยพื้นที่ที่ประสบกับปัญหาน้ำท่วมจะอยู่ในเขตอำเภอเมืองฯ อำเภอท่าใหม่ กิ่งอำเภอนายายอาม และบางพื้นที่ในอำเภอขลุง รวมทั้งสิ้น 29 ตำบล คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 709,373 ไร่</p> <p>-ทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตลดลงเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ</p>
ทรัพยากรป่าไม้	P8. พื้นที่ป่าไม้ลดลงอย่างรวดเร็ว	5	<p>-เป็นการทำลายความสมดุลของระบบนิเวศน์และสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญ และเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า โดยเฉพาะพื้นที่ป่าขุนช่อง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประกาศเป็นป่าสงวนแต่มีราษฎรบุกรุกเข้าไปแผ้วถางทำลายเพื่อใช้เพาะปลูกพืชไร่เป็นบริเวณกว้าง กลายสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรม พื้นที่ที่ประสบปัญหาการบุกรุกทำลายป่ามีจำนวน 23 ตำบล ครอบคลุมพื้นที่ประมาณกว่า 2,000,000 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 50 ของพื้นที่จังหวัด</p> <p>-ทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ การพังทลายของดิน และเกิดการระบาดของโรคพืชโรคแมลง เนื่องจากพื้นที่ที่เป็นป่าเสื่อมโทรมเป็นสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเจริญเติบโตของแมลงศัตรูพืช</p> <p>-เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วม เนื่องจากขาดพื้นที่ป่าไม้ที่จะสกัดกั้นการไหลบ่าของน้ำ</p>
	P9. การลดลงของพื้นที่ป่าชายเลนอย่างรวดเร็ว	5	<p>-เป็นการทำลายความสมดุลของระบบนิเวศชายฝั่งทะเล โดยเฉพาะแหล่งที่อยู่อาศัยและเพาะพันธุ์สัตว์น้ำที่สำคัญ</p> <p>-มีพื้นที่ป่าชายเลนลดลง 146,194 ไร่ (ในช่วงปี พ.ศ. 2518-2535) ในปัจจุบันจังหวัดจันทบุรีเหลือพื้นที่ป่าชายเลนอยู่เพียงประมาณ 18,000 ไร่ และมีแนวโน้มที่จะลดลงเรื่อย ๆ เนื่องจากมีการขยายพื้นที่การเพาะเลี้ยงกุ้งอย่างรวดเร็ว</p> <p>-พื้นที่ที่ประสบปัญหานี้มีจำนวน 6 ตำบล ในบริเวณปากแม่น้ำเวฬุ อำเภอขลุง และปากคลองวังโดนค อำเภอท่าใหม่</p>

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

สาขา/ปัญหาหลัก	ลักษณะของปัญหา	คะแนน	เหตุผล
	P10. แหล่งที่อยู่อาศัย และเพาะพันธุ์สัตว์น้ำถูกทำลาย	3	-ส่งผลกระทบต่อสำคัญต่อระบบนิเวศของสัตว์น้ำ ทำให้สัตว์น้ำเค็มที่จับได้มีปริมาณลดลง ชาวประมงได้รับความเดือดร้อน และทำให้ขาดแคลนวัตถุดิบที่ใช้ในอุตสาหกรรมแปรรูปประมง -พื้นที่ที่ประสบปัญหานี้มีจำนวน 6 ตำบล ในบริเวณปากแม่น้ำเวฬุ อำเภอลำดวน และปากคลองวังโดนด อำเภอกาบัง
ทรัพยากรแร่	P11. การขาดแคลนแร่ธาตุ	2	-ปริมาณพลอยที่ขุดได้ลดลงมาก และพลอยที่ขุดได้ส่วนใหญ่เป็นพลอยขนาดเล็กที่มีน้ำหนักน้อย ประกอบกับพื้นที่ที่ขุดพลอยในเขตตำบลบ่อเวฬุ และตำบลคกพรหม อำเภอลำดวน อยู่ในเขตที่ไม่ปลอดภัย (อยู่ใกล้ชายแดนประเทศกัมพูชา) -บริเวณเหมืองพลอยที่ขอเปิดใหม่ในอำเภอสอยดาวอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จึงยังไม่ได้รับอนุญาตจากทางการ เนื่องจากอยู่ติดชายแดน อาจไม่ปลอดภัย -ต้องนำเข้าพลอยดิบจากต่างประเทศเข้ามาเจียรในภายในจังหวัด ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากต้นทุนการนำเข้าจากประเทศศรีลังกาสูง ส่งผลกระทบต่อระบบการผลิตของจังหวัดโดยรวม เนื่องจากเป็นธุรกิจหลักของจังหวัด
การใช้ที่ดิน	P12. ความขัดแย้งในการใช้ที่ดิน	3	-มีพื้นที่การเกษตร (นาข้าว) ได้รับความเสียหายจากปัญหาน้ำประมาณกว่า 48,000 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 50.42 ของพื้นที่เพาะปลูกข้าวทั้งหมดของจังหวัด -ทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตข้าวลดลง ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ
	P13. พื้นที่ทิ้งร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์	3	-มีพื้นที่ทิ้งร้างไม่ได้ทำประโยชน์จำนวนกว่า 50,000 ไร่ อยู่ในพื้นที่ 6 ตำบลชายฝั่งทะเล คิดเป็นร้อยละ 1.26 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด เนื่องจากการเพาะเลี้ยงกุ้งที่ไม่ได้ผล เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งประสบกับภาวะขาดทุน จึงต้องเลิกกิจการไป -เป็นการเสียมูลค่าและโอกาสทางเศรษฐกิจของการใช้ประโยชน์ที่ดิน
	P14. การตั้งถิ่นฐานกระจัดกระจาย	1	-ประชากรในพื้นที่ทางตอนบนของจังหวัดมีการตั้งถิ่นฐานอยู่อย่างกระจัดกระจาย ทำให้ไม่สามารถได้รับการบริการขั้นพื้นฐานเท่าที่ควร เนื่องจากระบบบริการพื้นฐานเช่น ถนนทางคมนาคม น้ำประปา การสาธารณสุข ยังกระจายไปไม่ถึงทุกพื้นที่
ด้านเศรษฐกิจ การถือกรรม	E1. ผลผลิตต่อไร่ต่ำ	4	-ผลผลิตทางการเกษตรของพืชหลักต่อหน่วยพื้นที่ส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และเกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต (ดูรายละเอียดในบทที่ 4)

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

สาขา/ปัญหาหลัก	ลักษณะของปัญหา	คะแนน	เหตุผล
การประมง	E2. ขาดแคลนสัตว์น้ำเค็ม	4	-จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์น้ำ ที่อำเภอแหลมสิงห์ ปริมาณสัตว์น้ำลดลงกว่าร้อยละ 40-50 ของปริมาณที่เคยจับได้ในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมา -ปริมาณสัตว์น้ำเค็มที่จับได้ในบริเวณชายฝั่งลดลง 22,600 ตัน (ในช่วงปี พ.ศ.2530-2536) และมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ
อุตสาหกรรม	E3. ขาดแคลนวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรม	4	-โรงงานที่ประกอบอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้และพืชไร่ ประสบกับปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบในการผลิต เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่ผลิตได้มีไม่เพียงพอ มีความแปรปรวนอยู่เสมอ และยังไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานอุตสาหกรรม ประกอบกับการขาดการส่งเสริมจากทางราชการอย่างจริงจัง -ปริมาณสัตว์น้ำเค็มที่มีจำนวนลดลง ทำให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ต้องใช้วัตถุดิบจากการประมงประสบภาวะขาดแคลนวัตถุดิบ ต้องนำเข้าวัตถุดิบจากจังหวัดใกล้เคียงปีละหลายพันตัน
การท่องเที่ยว	E4. แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม	3	-แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดจันทบุรีโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลแต่ละแห่งอยู่ห่างกันค่อนข้างมาก อีกทั้งเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวยังอยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรม เกิดปัญหาความสกปรกในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว และขาดสิ่งอำนวยความสะดวกบริการนักท่องเที่ยว ทำให้ไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร
ด้านสังคมและบริการขั้นพื้นฐาน			
สาธารณูปโภค-สาธารณูปการ	S1. การจราจรคับคั่งในช่วงฤดูผลไม้	3	-เส้นทางหลวงหมายเลข 3 เป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อระหว่างภาคที่สำคัญของภาคตะวันออก จึงมีปริมาณการจราจรสูง คือเฉลี่ยประมาณ 14,500 คันต่อวัน ทำให้เกิดความแออัดคับคั่งในช่วงฤดูผลไม้ เนื่องจากต้องมีการเคลื่อนย้ายผลผลิตออกสู่ตลาดทั้งภายในและภายนอกจังหวัดมาก โดยเฉพาะบริเวณทางร่วมทางแยกเข้าสู่ชุมชนเมืองและบนเส้นทางหมายเลข 316 ซึ่งเป็นเส้นทางที่แยกเข้าสู่ตัวเมืองจันทบุรีจะคับคั่งมาก -เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม เนื่องจากต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางและการขนส่งเพิ่มขึ้น
	S2. ความไม่สะดวกในการคมนาคม	3	-ประชาชนในพื้นที่ชนบทที่ตั้งถิ่นฐานบริเวณชายฝั่งทะเลและพื้นที่ทางตอนบนของจังหวัดยังไม่ได้รับความสะดวกจากการคมนาคมขนส่ง โดยเฉพาะในฤดูฝนมีฝนตกชุก ทำให้ถนนได้รับความเสียหายใช้การไม่ได้ เนื่องจากส่วนใหญ่ยังเป็นถนนลูกรัง พื้นที่ที่ประสบปัญหานี้มีจำนวน 42 ตำบล

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

สาขา/ปัญหาหลัก	ลักษณะของปัญหา	คะแนน	เหตุผล
	S3. ขาดแคลนไฟฟ้า	2	-การกระจายการบริการไฟฟ้ายังไม่ทั่วถึง เนื่องจากการคมนาคมที่ไม่สะดวก และสภาพภูมิประเทศที่สูงชัน พื้นที่ที่ประสบปัญหานี้มี 22 ตำบล ได้แก่ ตำบลบางชัน อำเภอขลุง และตำบลส่วนใหญ่ในพื้นที่ทางตอนกลาง และตอนบนของจังหวัด
	S4. ขาดแคลนน้ำประปา	3	-ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองฯ และสุขาภิบาลโคยรอบ จะประสบกับปัญหาการขาดแคลนน้ำประปาอย่างรุนแรงในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากเกิดภาวะน้ำทะเลหนุน ทำให้ต้องย้ายแหล่งผลิตน้ำดิบ -โครงการให้การให้บริการประปายังคงกระจายอยู่ในเขตชุมชนขนาดใหญ่ และขนาดกลางเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ชุมชนทางตอนล่างของจังหวัด ในขณะที่ชุมชนเมืองทางตอนกลางและตอนบนของจังหวัด ยังไม่มีการให้บริการประปา
ระบบชุมชน	S5. การกระจุกตัวของชุมชน	2	-เกิดความเหลื่อมล้ำในการให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ชนบท โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตอำเภอกิ่งหวางแมว ซึ่งไม่มีชุมชนเมืองที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริการด้านต่าง ๆ
ประชากร	S6. การอพยพย้ายถิ่นสูง	3	-จำนวนประชากรมีแนวโน้มลดลงมาก ทำให้จังหวัดจันทบุรีมีอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรอยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือ 1.78% ต่อปี (พ.ศ. 2531-2536) ตำบลที่มีประชากรลดลงมีจำนวน 35 ตำบล แต่ตำบลที่ประสบปัญหาการลดลงของประชากรอย่างเห็นได้ชัด มีจำนวน 10 ตำบล ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองฯ อำเภอท่าใหม่ อำเภอขลุง กิ่งอำเภอนายายอาม
	S7. การขาดแคลนแรงงาน	2	-มีแรงงานเคลื่อนย้าย (แรงงานภาคเกษตร) ออกไปทำงานนอกพื้นที่วันละกว่า 4,000 คน และนับวันจะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากการทำการเกษตรที่ไม่ได้ผล

หมายเหตุ

ค่าคะแนนขนาดความรุนแรงของปัญหา

- 1 หมายถึง มีขนาดความรุนแรงน้อยมาก
- 2 หมายถึง มีขนาดความรุนแรงน้อย
- 3 หมายถึง มีขนาดความรุนแรงปานกลาง
- 4 หมายถึง มีขนาดความรุนแรงสูง
- 5 หมายถึง มีขนาดความรุนแรงสูงมาก

ที่มา : จากการศึกษาและสำรวจ

6) ปัญหาในหมวดสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ ได้แก่ การจราจรคับคั่งในช่วงฤดูผลไม้ ความไม่สะดวกในการคมนาคม และการขาดแคลนน้ำประปา

7) ปัญหาในหมวดประชากร ได้แก่ การอพยพย้ายถิ่นสูง

ปัญหาที่มีขนาดความรุนแรงน้อย มีดังนี้

1) ปัญหาในหมวดทรัพยากรดิน ได้แก่ การพังทลายของดิน

2) ปัญหาในหมวดทรัพยากรแร่ ได้แก่ การขาดแคลนแร่อัญมณี

3) ปัญหาในหมวดสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ ได้แก่ การขาดแคลนไฟฟ้า

4) ปัญหาในหมวดประชากร ได้แก่ การขาดแคลนแรงงาน

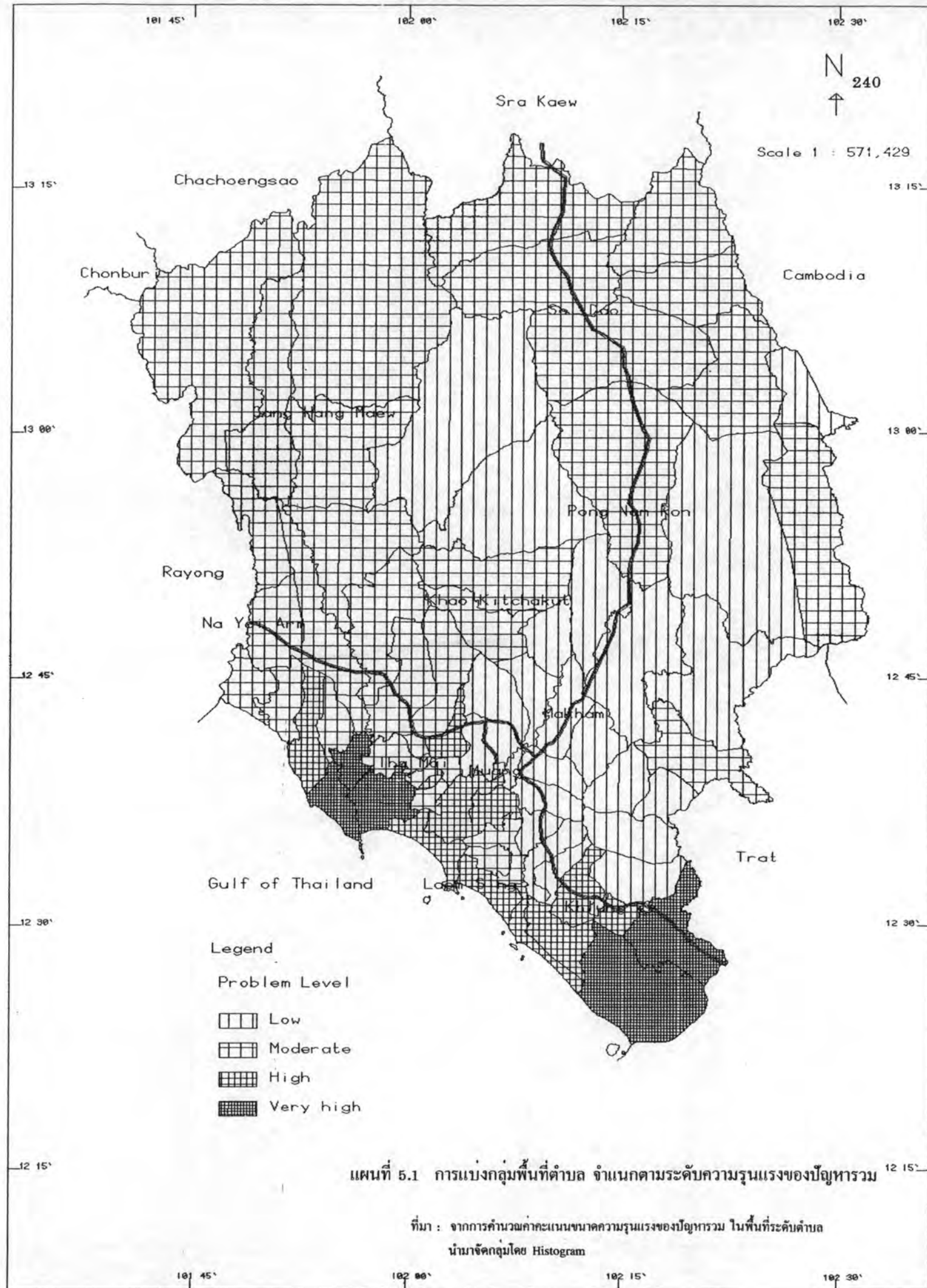
ปัญหาที่มีขนาดความรุนแรงน้อยมาก มีเพียงปัญหาเดียว คือ ปัญหาในหมวดการใช้ที่ดิน ได้แก่ การตั้งถิ่นฐานกระจัดกระจาย

2.2. พื้นที่ที่เกิดปัญหา

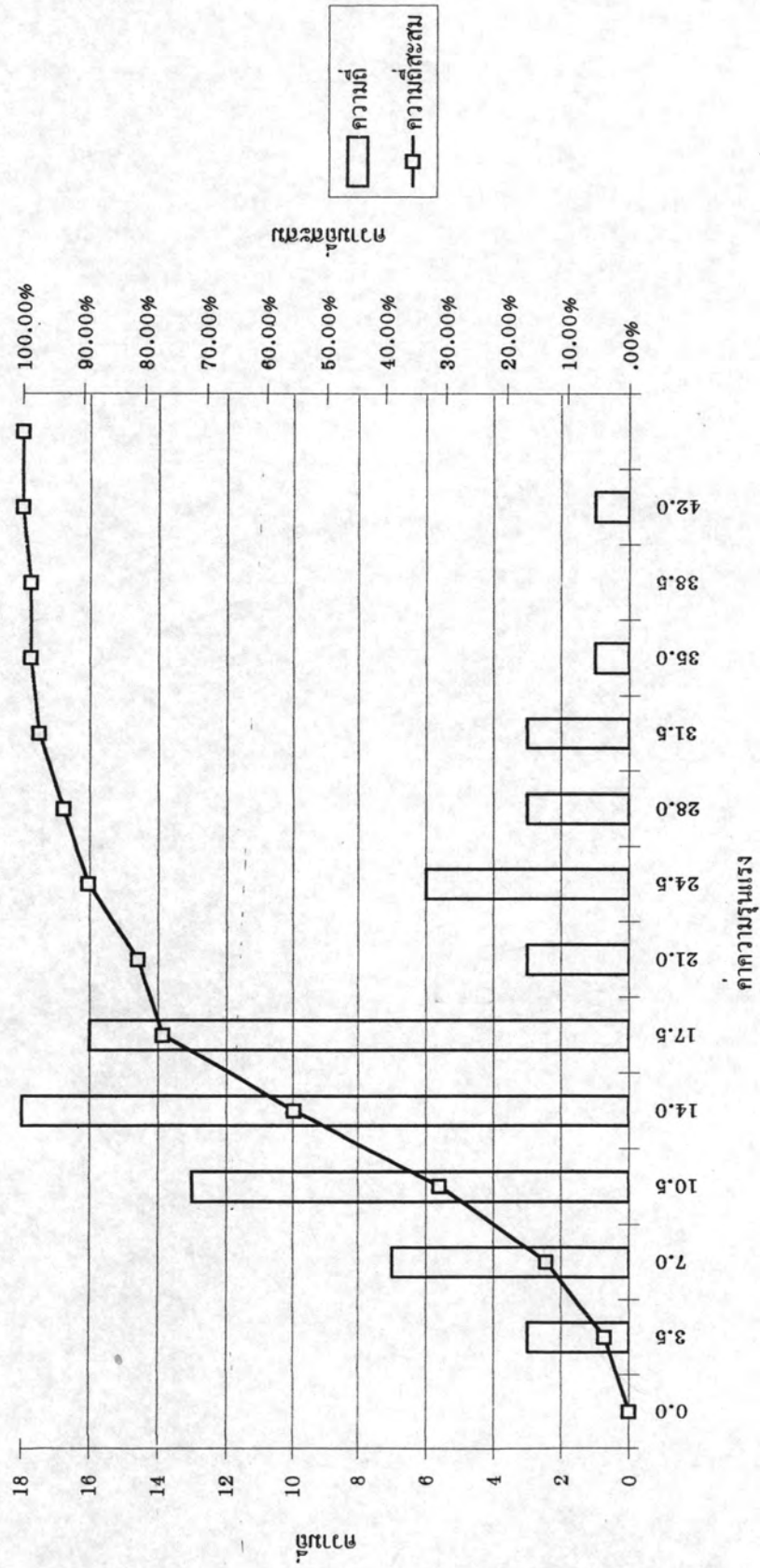
จากผลการวิเคราะห์ปัญหาในตารางที่ 5.2 เมื่อนำปัญหาทั้งหมดมากำหนดลงในพื้นที่รายตำบล โดยนำค่าคะแนนของขนาดความรุนแรงของปัญหาในตารางนำมาเชื่อมโยงกับแผนที่ที่แสดงขอบเขตตำบลที่เกิดปัญหา และแบ่งระดับของปัญหาโดยใช้ Histogram (แผนภูมิที่ 5.2) ซึ่งสามารถแบ่งระดับปัญหาออกเป็น 4 ระดับ คือ พื้นที่ที่ประสบปัญหาสูงมาก พื้นที่ที่ประสบปัญหาสูง พื้นที่ที่ประสบปัญหาปานกลาง และพื้นที่ที่ประสบปัญหาค่า พบว่า พื้นที่ที่ประสบปัญหาสูงมากจะเกิดขึ้นในบริเวณชายฝั่งทะเลของจังหวัดจันทบุรี (ตารางที่ 5.3 และแผนที่ 5.1) ได้แก่ พื้นที่ในเขตตำบลคลองขุด อำเภอท่าใหม่ และตำบลบางขัน อำเภอขลุง ทั้งสองตำบลนี้จะประสบกับปัญหาส่วนใหญ่ในทุกกลุ่มสาขาปัญหา

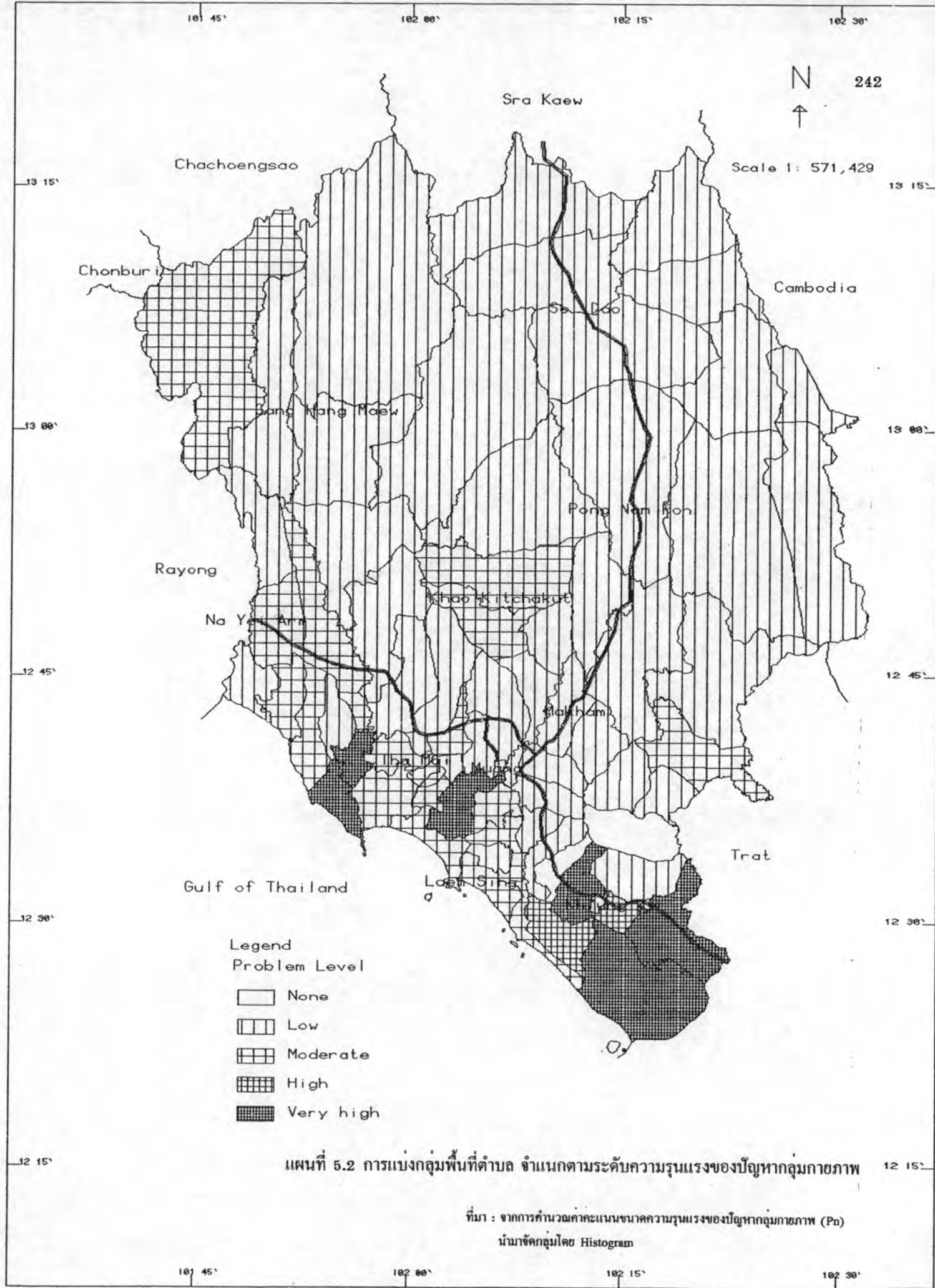
สำหรับบริเวณพื้นที่ที่ประสบปัญหาสูง จะอยู่ในบริเวณพื้นที่ราบชายฝั่งทะเลเช่นเดียวกัน ได้แก่ บริเวณตำบลบางกะจะ อำเภอเมืองฯ ตำบลตะกาดแก้ว และตำบลโขมง ในเขตอำเภอท่าใหม่ ตำบลสนามไชย กิ่งอำเภอนายายอาม ตำบลบ่อ ตำบลเกวียนหัก และตำบลวันยาว ในเขตอำเภอขลุง ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ ตำบลหนองขี้ม ตำบลเกาะเปร็ด และตำบลบางกะไชย ในเขตอำเภอแหลมสิงห์ ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ในพื้นที่นี้จะเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรดิน และการใช้ที่ดิน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง ปัญหาการบุกรุกทำลายป่าทั้งป่าบกและป่าชายเลน ปัญหาน้ำบาดาลมีคุณภาพต่ำ โดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงกุ้ง ส่งผลให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย อาทิ เกิดการลดลงของพื้นที่ป่าชายเลน ความขัดแย้งในการใช้ที่ดิน พื้นที่ทิ้งร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์ ผลผลิตตกต่ำ ขาดแคลนสัตว์น้ำเค็ม เกิดความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว และเกิดการอพยพย้ายถิ่น เป็นต้น

สำหรับบริเวณที่มีปัญหาความรุนแรงปานกลาง ได้แก่บริเวณตำบลหนองบัว อำเภอเมืองฯ ตำบลส่วนใหญ่ในเขตอำเภอท่าใหม่ กิ่งอำเภอนายายอาม ทุกตำบลในพื้นที่กิ่งอำเภอแก่งหางแมว ตำบลตพรอม อำเภอขลุง ตำบลคลองน้ำเค็ม และตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ ตำบล

แผนภูมิที่ 5.2 การแบ่งกลุ่มค่าปกติ จำนวนตามระดับความรุนแรงของปัญหา รวม โดย Histogram

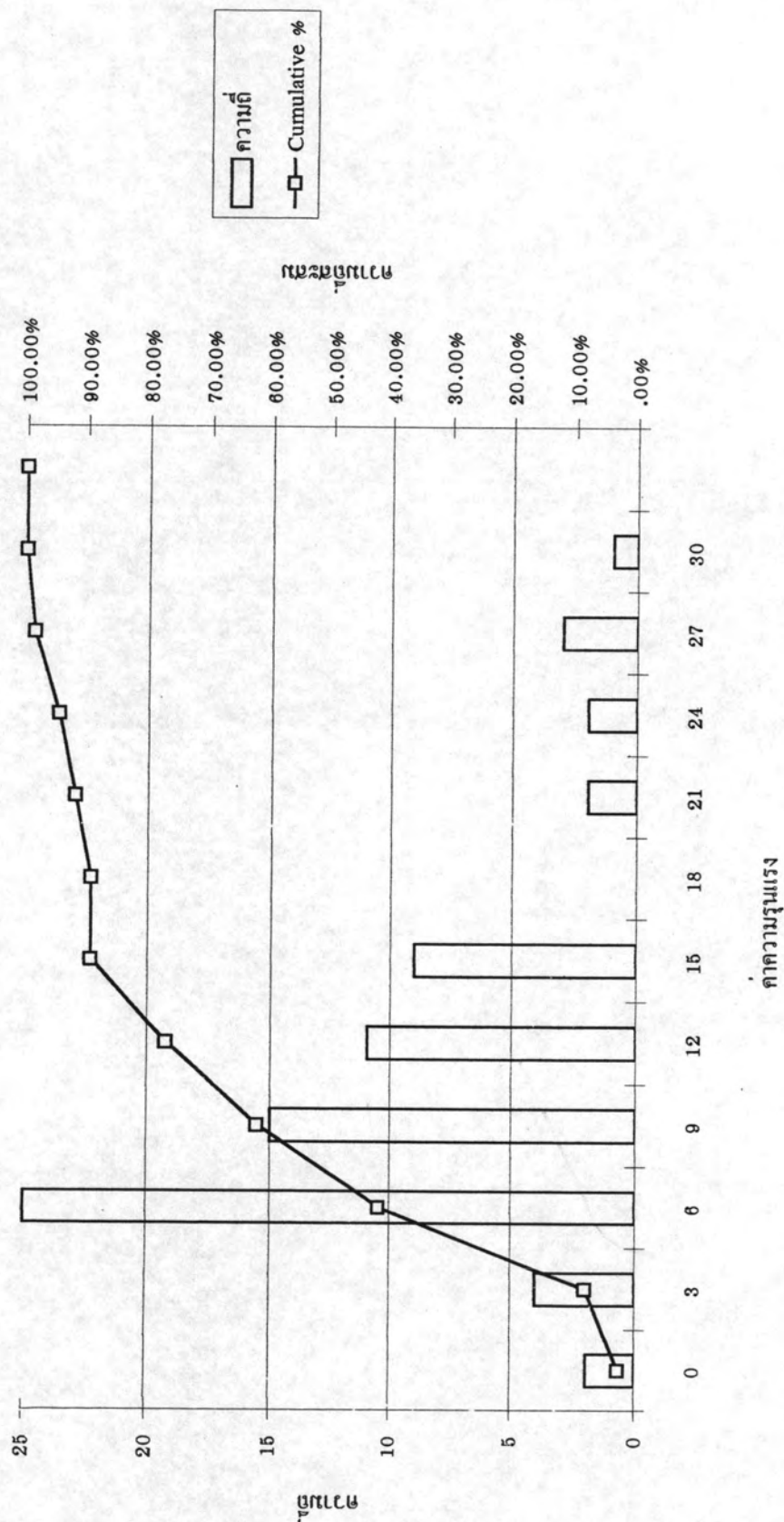

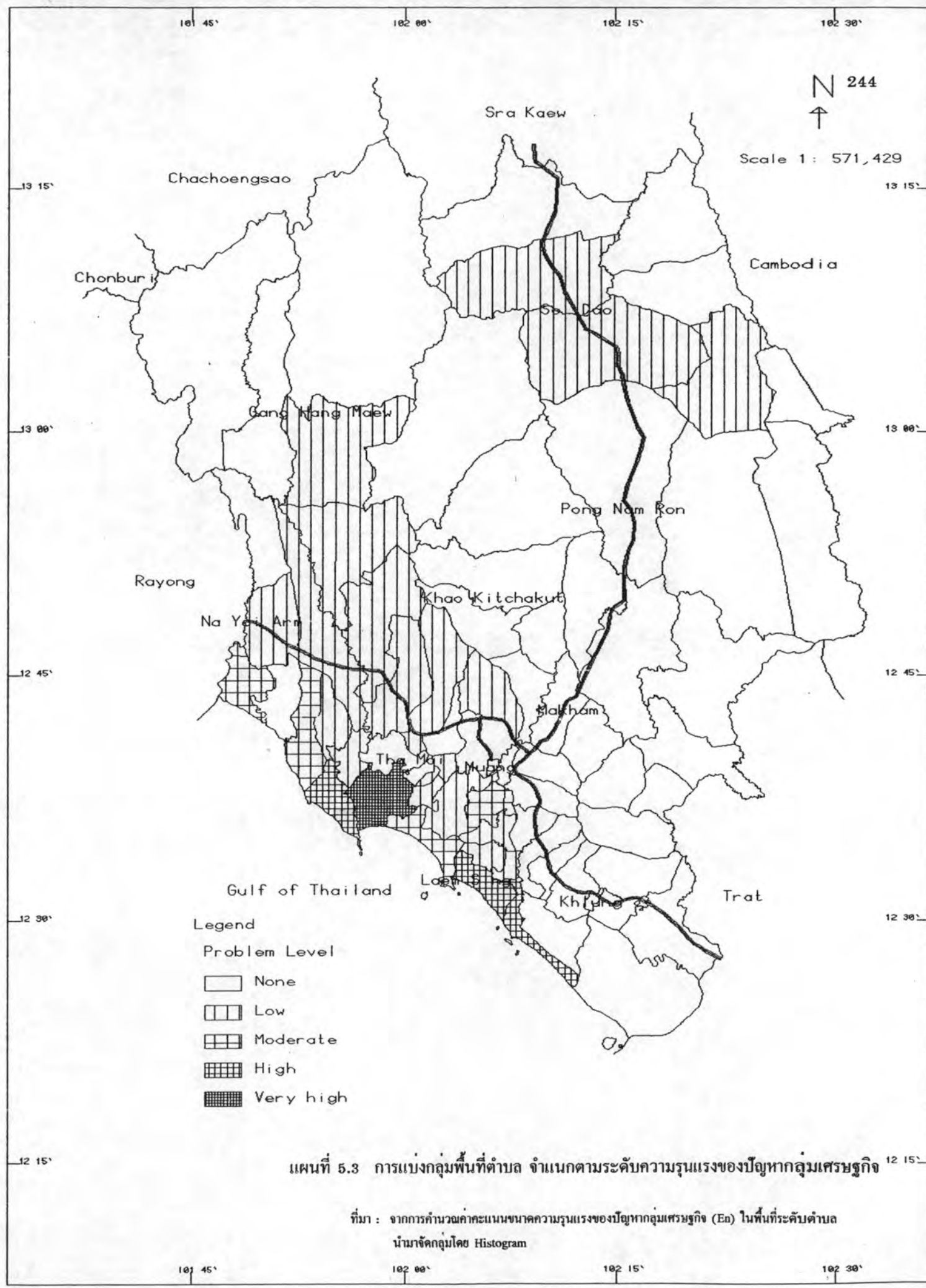

แผนที่ 5.2 การแบ่งกลุ่มพื้นที่ตำบล จำแนกตามระดับความรุนแรงของปัญหาคุณภาพ

ที่มา : จากการคำนวณค่าคะแนนขนาดความรุนแรงของปัญหาคุณภาพ (Po)
 นำมาจัดกลุ่มโดย Histogram

แผนภูมิที่ 5.3 การแบ่งกลุ่มค่าขาด จำแนกตามระดับความรุนแรงของปัญหาทัศนสภาพ โดย Histogram

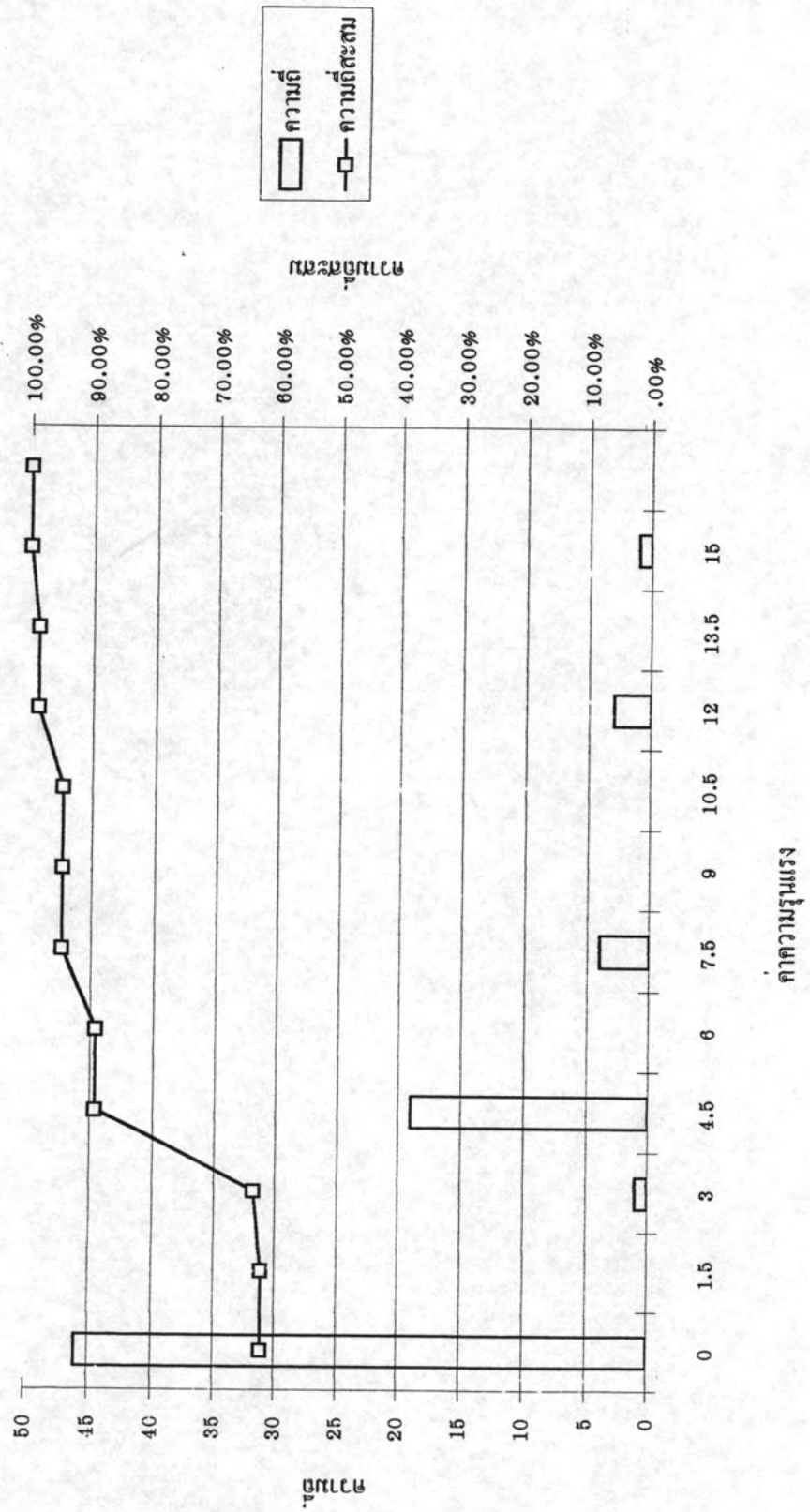

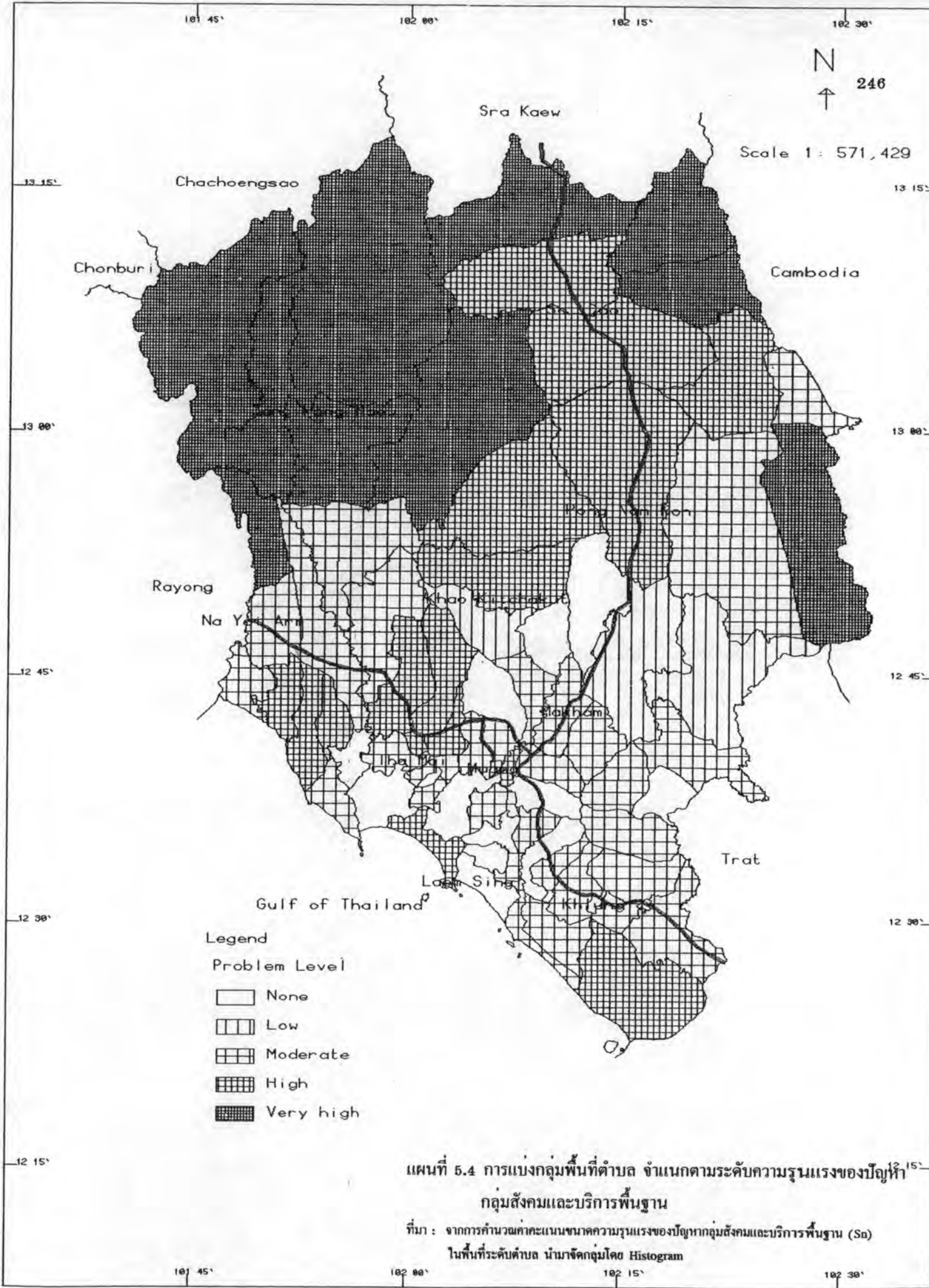

แผนที่ 5.3 การแบ่งกลุ่มพื้นที่ตำบล จำแนกตามระดับความรุนแรงของปัญหากลุ่มเศรษฐกิจ

ที่มา : จากการคำนวณค่าคะแนนขนาดความรุนแรงของปัญหากลุ่มเศรษฐกิจ (En) ในพื้นที่ระดับตำบล นำมาจัดกลุ่มโดย Histogram

แผนภูมิที่ 5.4 การแบ่งกลุ่มค่าขาด จำแนกตามระดับความรุนแรงของปัญหากลุ่มเศรษฐกิจ โดย Histogram

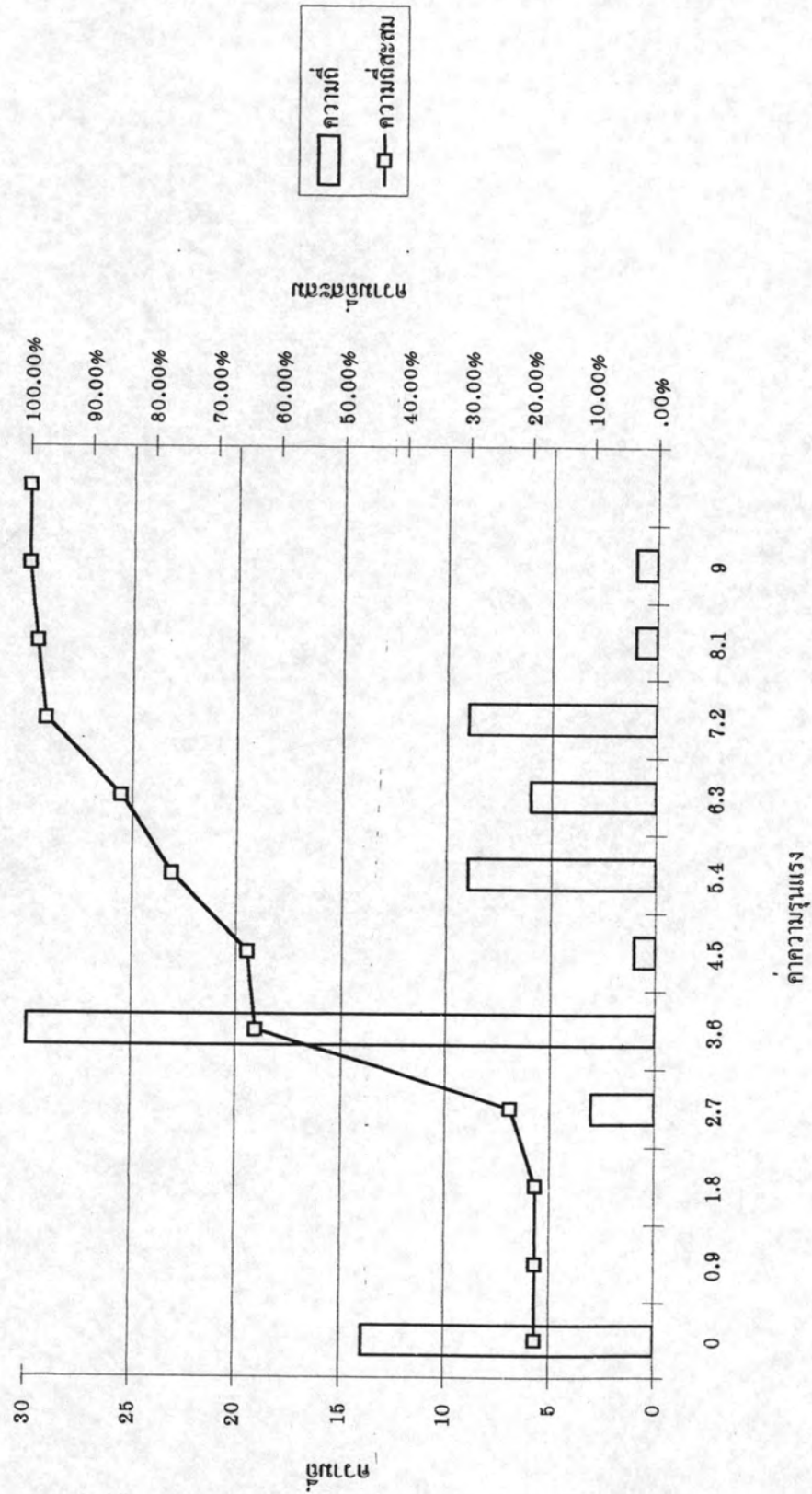

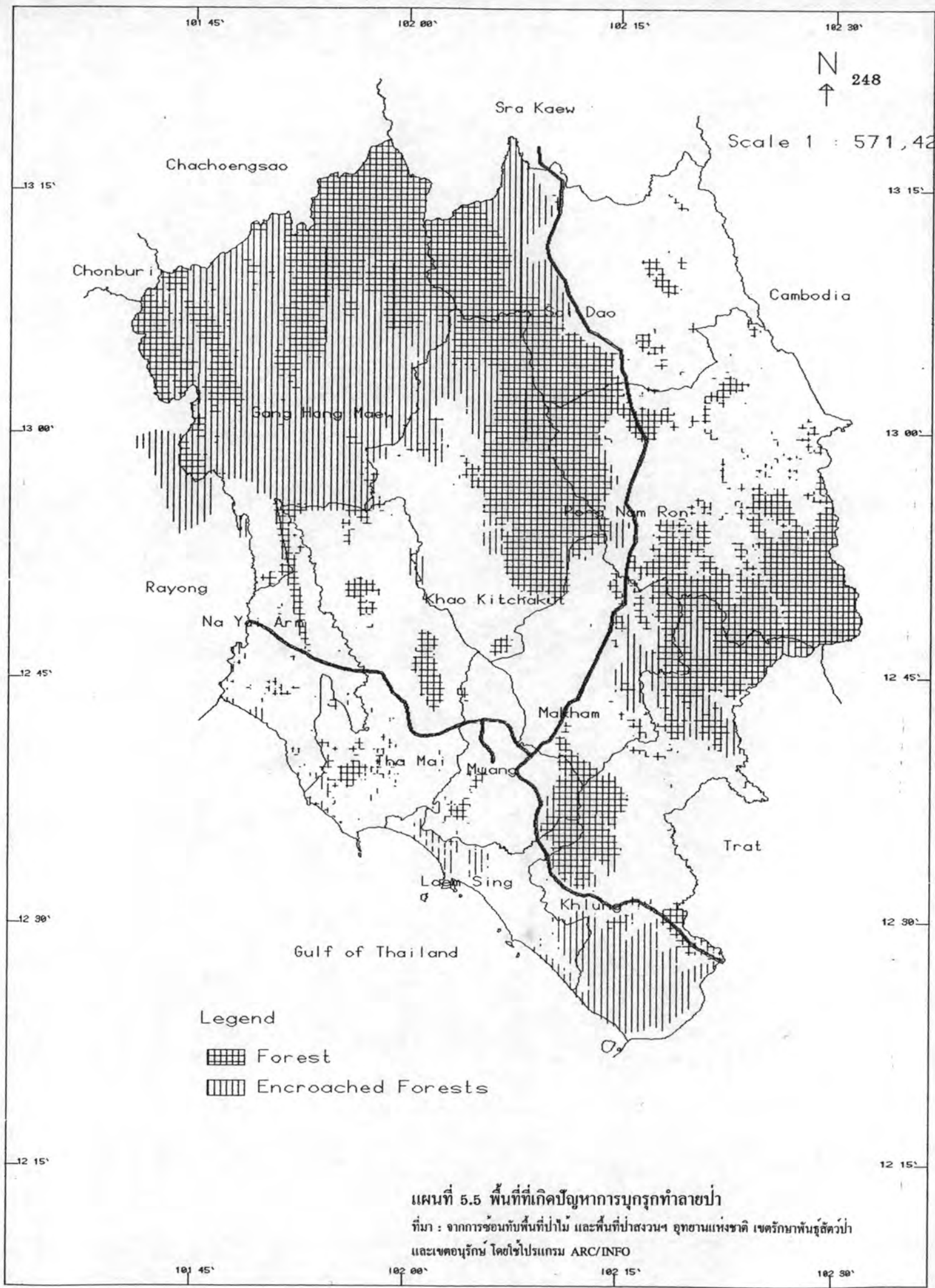
แผนที่ 5.4 การแบ่งกลุ่มพื้นที่ตำบล จำแนกตามระดับความรุนแรงของปัญหา
กลุ่มสังคมและบริการพื้นฐาน

ที่มา : จากการคำนวณค่าคะแนนขนาดความรุนแรงของปัญหาในกลุ่มสังคมและบริการพื้นฐาน (Sa)
ในพื้นที่ระดับตำบล นำมาจัดกลุ่มโดย Histogram

แผนภูมิที่ 5.6 การแบ่งกลุ่มตำบล จำแนกตามระดับความรุนแรงของปัญหากลุ่มสังคมและบริการขั้นพื้นฐาน โดย Histogram

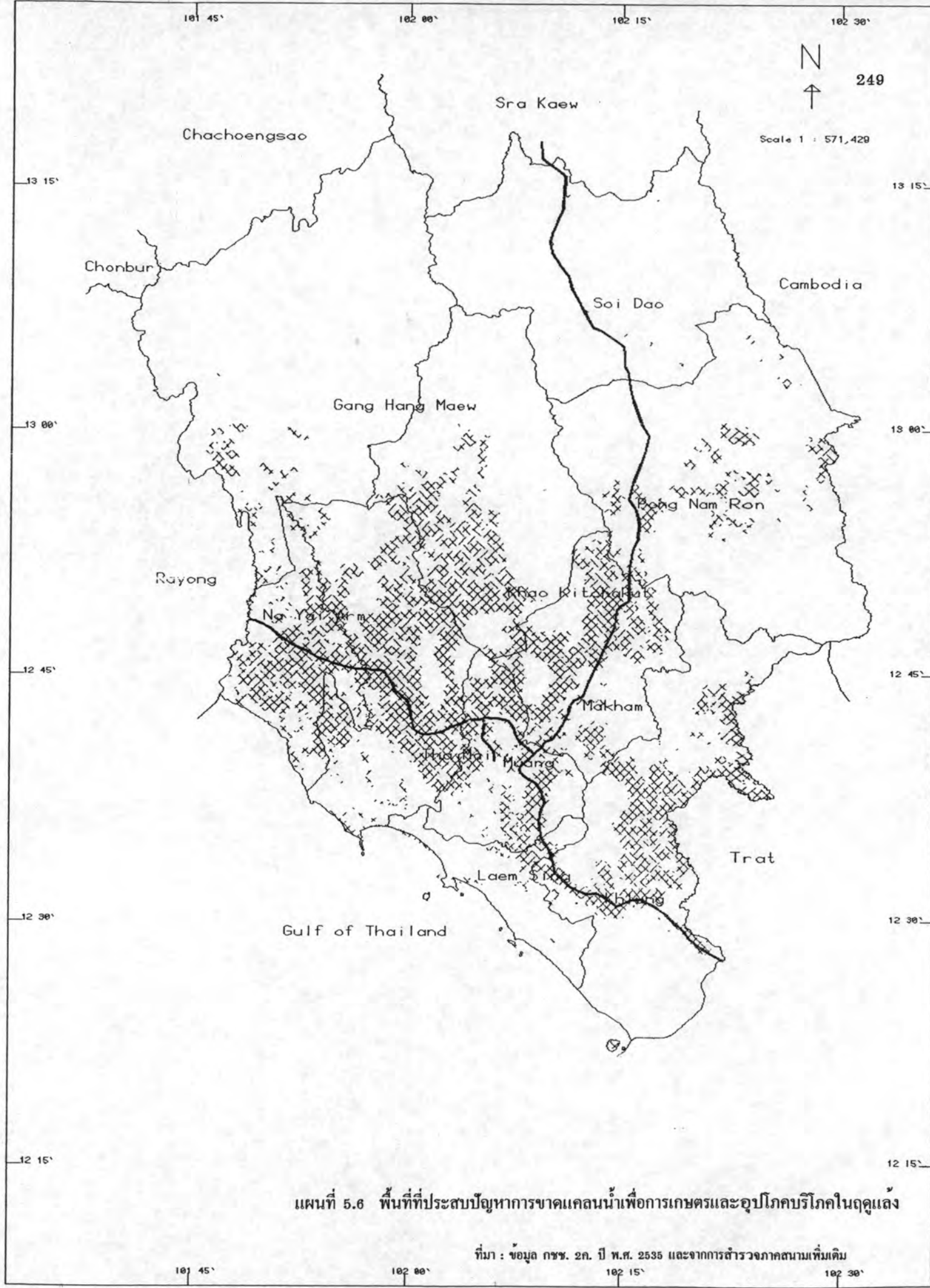
ค่าความรุนแรง

Legend

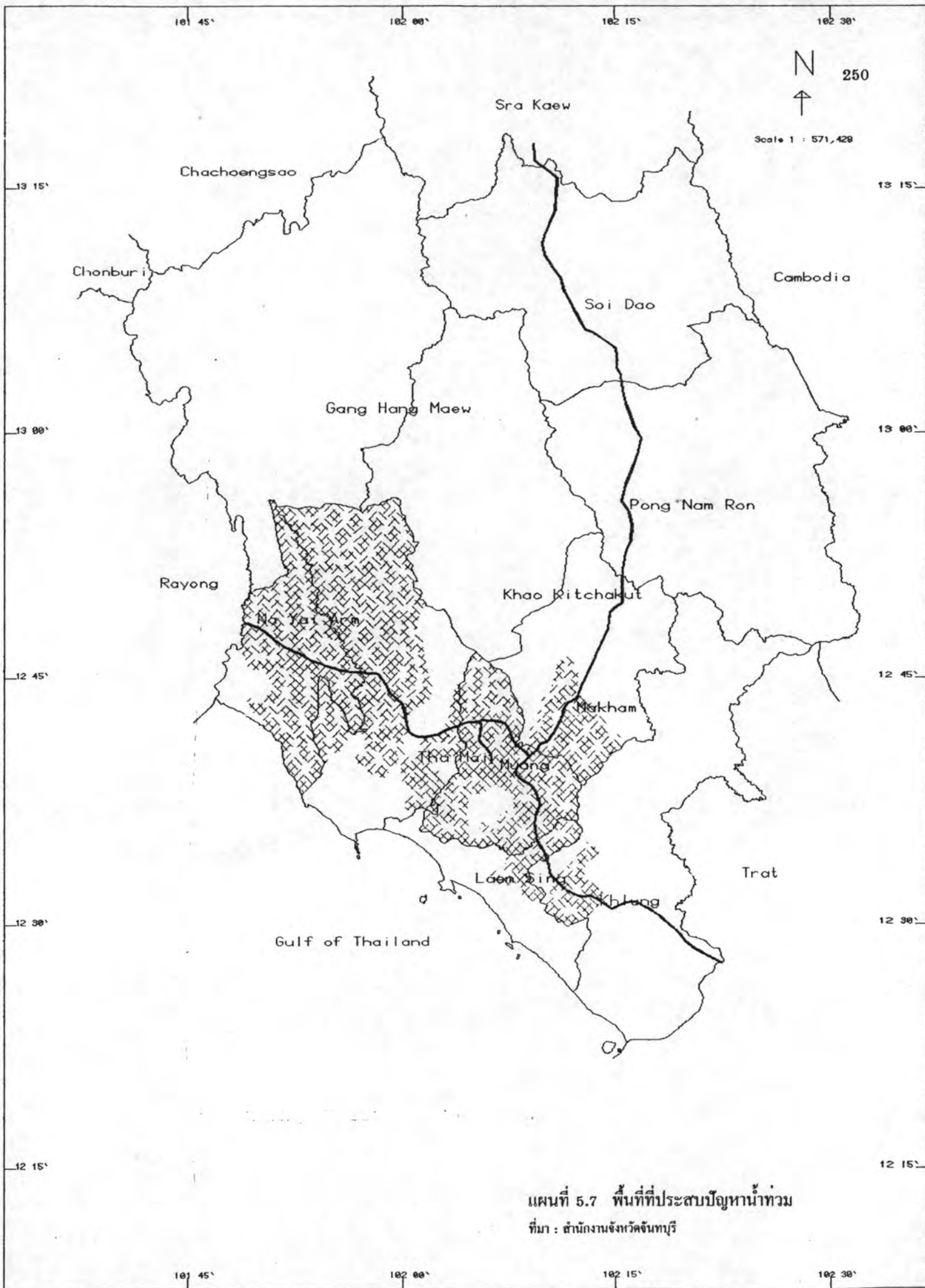
- Forest
- Encroached Forests

แผนที่ 5.5 พื้นที่ที่เกิดปัญหาการบุกรุกทำลายป่า
 ที่มา : จากการซ้อนทับพื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่ป่าสงวนฯ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
 และเขตอนุรักษ์ โดยใช้โปรแกรม ARC/INFO

แผนที่ 5.6 พื้นที่ที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง

ที่มา : ข้อมูล กชช. 2ก. ปี พ.ศ. 2535 และจากการสำรวจภาคสนามเพิ่มเติม

พลวง และตำบลชากไทย กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ ตำบลทับไทร ตำบลคลองใหญ่ และตำบลหนองตาตง อำเภอโป่งน้ำร้อน และพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอสอยดาว โดยเมื่อพิจารณาถึงการกระจายตัวของปัญหาในกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่แล้ว พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นจะเป็นปัญหาในกลุ่มกายภาพเช่นกัน โดยปัญหาในพื้นที่ทางตอนล่าง ได้แก่ ปัญหาน้ำเค็มรุกเข้าพื้นที่ตอนใน น้ำบาดาลมีคุณภาพต่ำ การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคและบริโภค ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาการบุกรุกทำลายป่าชายเลน ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ฯลฯ ส่วนพื้นที่ที่อยู่ถัดขึ้นไปจะเป็นปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค ปัญหาการบุกรุกทำลายป่า ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ฯลฯ ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในกลุ่มเศรษฐกิจและสังคมและบริการขั้นพื้นฐาน เช่น ผลผลิตตกต่ำ การขาดแคลนวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

สำหรับบริเวณที่ประสบปัญหาค่า ได้แก่ บริเวณพื้นที่ตำบลส่วนใหญ่ในเขตอำเภอเมืองฯ อำเภอขลุง ตำบลพลั่ว อำเภอแหลมสิงห์ ทุกตำบลในอำเภอมะขาม ตำบลตะเคียนทอง และตำบลคลองพลู กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ ตำบลโป่งน้ำร้อน และตำบลเทพนิมิต อำเภอโป่งน้ำร้อน ซึ่งปัญหาของบริเวณดังกล่าว ได้แก่ ปัญหาการบุกรุกทำลายป่า การคมนาคมไม่สะดวกและไม่ทั่วถึง การขาดแคลนไฟฟ้า การขาดแคลนแร่ธาตุ เป็นต้น ปัญหาทางกายภาพในหมวดทรัพยากรน้ำที่เป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่เป็นชุมชนเมือง ได้แก่ ปัญหาน้ำท่วม และปัญหาการขาดแคลนน้ำประปา

จะเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่และเป็นปัญหาที่มีขนาดของความรุนแรงสูงจะเป็นปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง และปัญหาการบุกรุกทำลายป่าทั้งป่าบกและป่าชายเลน ซึ่งปัญหาการทำลายป่าชายเลนนั้นส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่ตอนล่าง บริเวณที่ราบชายฝั่งทะเล ส่วนปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค และปัญหาการทำลายป่าไม้จะเกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่ตอนกลาง และตอนบนของจังหวัด ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะต้องพิจารณาพื้นที่ที่มีความรุนแรงของปัญหาสูงก่อนเป็นอันดับต้น ซึ่งได้แก่ บริเวณที่ราบชายฝั่งทะเล อันดับต่อมาคือ บริเวณพื้นที่ตอนกลาง และทางตอนบนของจังหวัดตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงการกระจายตัวของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยแยกตามกลุ่มสาขาปัญหา คือ กลุ่มกายภาพ กลุ่มเศรษฐกิจ และกลุ่มสังคมและบริการขั้นพื้นฐาน และจำแนกระดับความรุนแรงของปัญหาด้วย Histogram เช่นกัน (แผนภูมิที่ 5.3 5.4 และ 5.5) พบว่า บริเวณที่ประสบปัญหาในกลุ่มกายภาพสูงมาก ได้แก่ ตำบลคลองขุด และตำบลโขมก ในเขตอำเภอท่าใหม่ ตำบลบ่อ และตำบลบางชันในเขตอำเภอขลุง รองลงมาได้แก่ ตำบลบางกะจะ อำเภอเมือง ตำบลเกวียนหัก และตำบลหนองซิม อำเภอขลุง (แผนที่ 5.2)

สำหรับกลุ่มตำบลที่ประสบปัญหาในกลุ่มเศรษฐกิจสูงมาก ได้แก่ ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอท่าใหม่ รองลงมาได้แก่ ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ และตำบลเกาะเปริด (แผนที่ 5.3)

กลุ่มตำบลที่ประสบปัญหาในกลุ่มสังคมและบริการพื้นฐานสูงมาก ได้แก่ ตำบลในเขตกิ่งอำเภอแก่งหางแมวทั้งหมด ตำบลทับช้าง ตำบลทุ่งขนาน และตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว ตำบลเขาวงกต กิ่งอำเภอนายายอาม และตำบลคลองใหญ่ อำเภอโป่งน้ำร้อน (แผนที่ 5.4)

3. โครงสร้างของปัญหา

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา ขนาดความรุนแรง ผลกระทบ และพื้นที่ที่เกิดปัญหาคิ่งกล่าวข้างต้น ทำให้สามารถจัดระบบโครงสร้างของปัญหาในลักษณะของ Problem Tree Analysis ได้ ดังแผนภูมิที่ 5.6

เมื่อพิจารณาจากแผนภูมิที่ 5.6 ซึ่งได้ทำการจัดระบบโครงสร้างปัญหาจากปัญหาย่อยในสาขาและปัญหาหลัก เพื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์และผลสืบเนื่องของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทั้ง 25 ปัญหา พบว่า ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นผลมาจากการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและกิจกรรมการพัฒนาและการผลิตในรูปแบบต่าง ๆ ในลักษณะของปัญหาต่อเนื่อง ซึ่งมีผลทำให้เกิดการเชื่อมโยงของปัญหาในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ดังรายละเอียดของโครงสร้างปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 5 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

2.1. รูปแบบการใช้ที่ดินชายฝั่งทะเลที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากการขยายตัวของพื้นที่เพาะเลี้ยงชายฝั่งโดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงกุ้งอย่างขาดการวางแผน มีผลทำให้เกิดการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าชายเลนเป็นบริเวณกว้าง ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย ได้แก่ พื้นที่ป่าชายเลนลดลงอย่างรวดเร็ว สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมลงเนื่องจากแหล่งที่อยู่อาศัยและเพาะพันธุ์สัตว์น้ำและตัวอ่อนถูกทำลาย ผลผลิตจากการประมงที่ตกต่ำลงเนื่องจากการขาดแคลนสัตว์น้ำเต็ม เกษตรกรผู้ทำนาข้าวและเกษตรกรผู้ทำนากุ้งเกิดปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดินเนื่องจากมีความต้องการใช้น้ำที่ไม่เหมือนกัน (นาข้าว-น้ำจืด : นากุ้ง-น้ำกร่อย) และจากความขัดแย้งดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาพื้นที่ที่ทิ้งร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์เนื่องจากการทำการเกษตรที่ไม่ได้ผล

2.2. การขยายพื้นที่เพาะปลูกมากกว่าการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยพื้นที่ โดยเฉพาะการขยายพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่เข้าไปในเขตพื้นที่ป่าสงวนทางตอนบนของจังหวัด (ป่าขุนช่อง) ประกอบกับมีการลักลอบขุดหาแร่อัญมณี ซึ่งแหล่งขุดบางแห่งจะอยู่ในพื้นที่ป่าสมบูรณ์ อันเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดการบุกรุกทำลายป่า มีผลทำให้พื้นที่ป่าไม้ (ป่าบก) ลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว เกิดการพังทลายของหน้าดิน ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เกิดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ทางตอนกลางและตอนล่างของจังหวัด และการขาดแคลนแร่อัญมณีเนื่องจากการแข่งขันกันทำเหมืองแร่สูง ทำให้แร่อัญมณีหมดไปอย่างรวดเร็ว

2.3. การขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดระบบด้านการชลประทาน ระบบชลประทานที่มีอยู่เดิมไม่พอเพียง ทำให้น้ำเต็มสามารถรุกเข้าพื้นที่ภายใน และเกิดการแห้งแล้งเป็นเวลานาน ทำให้เกิดปัญหาดินเค็มดินเป็นกรด และการที่น้ำเต็มสามารถซึมผ่านชั้นดินลงสู่ใต้ดินได้ ทำให้

คุณภาพน้ำบาดาลที่ขุดเจาะในบริเวณพื้นที่ราบชายฝั่งทะเลมีรสกร่อยถึงเค็มจัด ประชาชนไม่สามารถนำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้ และจากสภาพภูมิประเทศทางตอนกลางของจังหวัดที่มีลักษณะเป็นลอนลูกฟูก ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการจัดระบบชลประทาน ส่งผลให้เกษตรกรผู้ทำสวนผลไม้ประสบกับปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง และเกิดการขาดแคลนวัตถุดิบที่ใช้อ้อนเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

2.4. ระบบชุมชนที่ไม่สมบูรณ์ เมื่อพิจารณาจากรูปแบบการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี จะเห็นว่าเป็นลักษณะการตั้งถิ่นฐานที่กระจุกกระจายอยู่ในพื้นที่ทำการเกษตรและพื้นที่ที่มีภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่ทางตอนบนของจังหวัด ซึ่งลักษณะการตั้งถิ่นฐานในรูปแบบดังกล่าวมีผลทำให้เกิดความยากลำบากในการจัดสรรระบบบริการขั้นพื้นฐาน ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้า การคมนาคมไม่สะดวกและไม่ทั่วถึง และเส้นทางส่วนใหญ่ยังมีสภาพเป็นถนนลูกรัง ซึ่งจะชำรุดเสียหายใช้การไม่ได้ในฤดูฝน นอกจากนี้ประชากรยังมีการอพยพย้ายถิ่นเพื่อไปทำงานทำในภาคการค้าและบริการในเขตชุมชนเมืองมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตรกรรม ส่วนในบริเวณพื้นที่ทางตอนล่างซึ่งมีการตั้งถิ่นฐานอยู่อย่างหนาแน่น และมีการกระจุกตัวของชุมชนเมืองอยู่หลายชุมชน จำนวนประชากรที่รวมตัวกันอยู่มากกว่าในบริเวณอื่น ๆ ทำให้พื้นที่บริเวณนี้มีความต้องการทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการสูง ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำประปาอย่างรุนแรง โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง และในช่วงฤดูผลไม้ซึ่งจะต้องมีการขนส่งผลผลิตออกสู่ตลาด ก็เกิดปัญหาการจราจรคับคั่งบนถนนสายหลักของภาค (ถนนสุขุมวิท) และบนเส้นทางหลวงหมายเลข 316 ซึ่งเป็นเส้นทางที่ตัดผ่านชุมชนเมืองที่มีความหนาแน่นของประชากรสูง ได้แก่ ชุมชนท่าช้าง ชุมชนจันทรมิตร และชุมชนเมืองจันทบุรี

2.5. การขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทต่าง ๆ มากมาย อีกทั้งยังมีสถานที่ที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอยู่หลายแห่ง แต่จากการศึกษาและสำรวจที่ผ่านมาพบว่าแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรีไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร เนื่องจากขาดการพัฒนาและส่งเสริมจากทั้งภาครัฐและเอกชน แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งกระจุกตัวอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน แต่ขาดเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงถึงกัน ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งไม่ได้รับความดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด และน้ำตก ซึ่งขาดการควบคุมดูแลและเอาใจใส่ในด้านความสะอาดและความเป็นระเบียบของสถานที่ มีการทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูลกันเกลื่อนเกลื่อน และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่ขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างเพียงพอ จึงทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว

จากระบบความสัมพันธ์ของโครงสร้างปัญหาในประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นในการศึกษาจึงนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการพิจารณาเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวางแผนกายภาพในด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมต่อไป

พื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการพัฒนา

ข้อจำกัดในการพัฒนาในการศึกษาค้างนี้หมายถึง ปัจจัยทางด้านกายภาพ สถาบัน หรือการเมือง ที่เป็นกรอบในการวางแผน หรือเป็นสิ่งที่ต้องยอมรับและต้องคำนึงถึงในการวางแผน แม้ว่าบางครั้งอาจมีความปรารถนาจะเปลี่ยนแปลง แต่การเปลี่ยนแปลงนั้นไม่อาจทำได้โดยง่าย หรือเปลี่ยนแปลงในช่วงของการทำแผน ปัจจัยบางอย่างที่เห็นว่าเป็นข้อจำกัดในการพัฒนา อาจเป็นศักยภาพได้ด้วย ปัจจัยทางกายภาพ เช่น แม่น้ำ ภูเขาที่มีภูมิประเทศสวยงามซึ่งจัดเป็นข้อจำกัดในการพัฒนา แต่ขณะเดียวกันก็เป็นโอกาสหรือศักยภาพในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น

ในการศึกษาเพื่อระบุข้อจำกัดในการพัฒนาจะดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่ได้มาร่วมกับการสอบถามและเรียกค้นข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่ได้ทำการบันทึกไว้ และนำข้อมูลปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดในการพัฒนาต่าง ๆ มาซ้อนลงในแผนที่ฐาน ปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดข้อจำกัดในการพัฒนาในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่

1. สภาพทางกายภาพของพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง
2. แหล่งน้ำ ชายฝั่งทะเล
3. ขอบเขตการปกครอง ได้แก่ แนวเขตประเทศ แนวเขตจังหวัด
4. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตอนุรักษ์ป่า

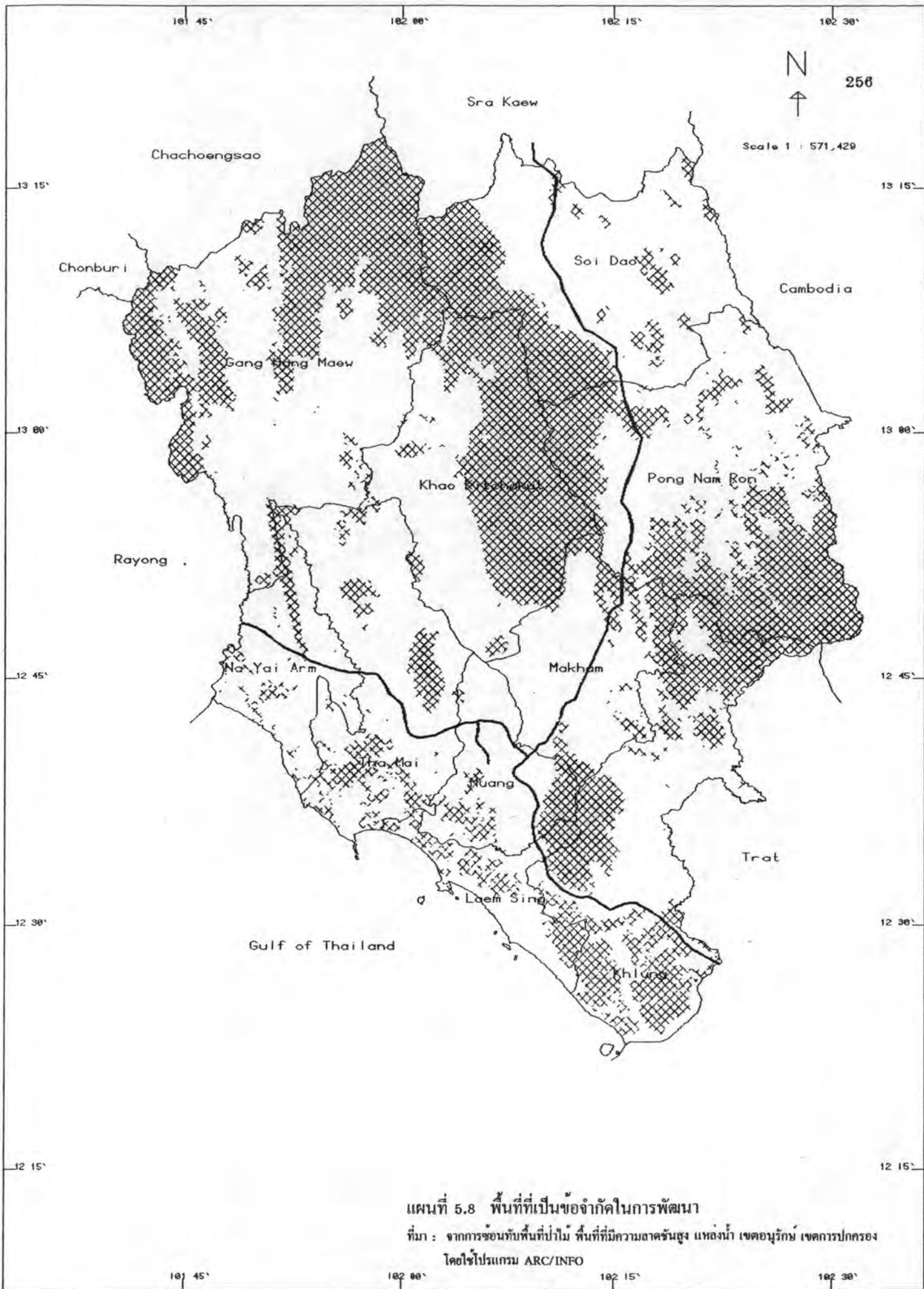
ชายเลน

จากการศึกษา โดยการเรียกค้นข้อมูลที่บันทึกไว้มาทำการซ้อนทับเพื่อหาพื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการพัฒนาตามปัจจัยดังกล่าว ดังแสดงไว้ในแผนที่ที่ 5.8 ซึ่งอาศัยความสามารถของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ทำการซ้อนทับขอบเขตพื้นที่ที่พิจารณาว่าเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดจันทบุรี อันประกอบด้วย พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอนุรักษ์ป่าชายเลน แหล่งน้ำที่สำคัญ และ พื้นที่ที่มีความลาดชันสูงเกินกว่า 16% เพื่อกันพื้นที่เหล่านี้ ออกเพื่อวัตถุประสงค์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ความสมดุลของระบบนิเวศ และการสงวนรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ดี

การระบุศักยภาพ

ศักยภาพหมายถึงสภาพที่มีอยู่แล้ว เช่น ทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ โดยที่ปัจจุบันได้มีการนำมาใช้แล้วหรือยังมีได้นำมาใช้ก็ตาม แต่สามารถเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาในอนาคต ปัจจัยที่เป็นศักยภาพอาจเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาในเวลาเดียวกันได้

การศึกษาศักยภาพของพื้นที่เพื่อการพัฒนาเป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติ รวมทั้งสามารถทำให้เห็นภาพของการพัฒนา

พื้นที่ได้ชัดเจนขึ้นในพื้นที่นั้น ๆ การดำเนินการศึกษาจะดำเนินการเช่นเดียวกับการระบุปัญหาและข้อจำกัดในการพัฒนา โดยจะทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่ได้มา ประกอบกับการเรียกค้นข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่ได้ทำการจัดเก็บไว้ เพื่อระบุศักยภาพ และนำศักยภาพของพื้นที่มาลงในแผนที่พื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เช่น แร่ธาตุ พื้นที่ที่มีทัศนียภาพอันงดงาม เป็นศักยภาพในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว พื้นที่ป่าไม้ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร เป็นต้น

สำหรับศักยภาพโดยรวมของจังหวัดจันทบุรีจากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ศักยภาพด้านเกษตรกรรม

1.1. กสิกรรม จังหวัดจันทบุรีมีสภาพพื้นที่และภูมิอากาศเหมาะแก่การปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ ทุเรียน เงาะ มังคุด มีการปลูกมากและคุณภาพดี โดยปลูกกระจายอยู่ทุกอำเภอ สามารถทำรายได้และชื่อเสียงให้จังหวัด จังหวัดจันทบุรีมีศูนย์กลางตลาดผลไม้ที่สำคัญอยู่ที่อำเภอเมืองฯ และอำเภอท่าใหม่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางส่งออกผลไม้ที่สำคัญของภาค นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งปลูกพริกไทยที่สำคัญของภาค สำหรับพืชไร่ ได้แก่ ข้าวโพด มันสำปะหลัง แหล่งเพาะปลูกอยู่บริเวณพื้นที่ตอนบนของจังหวัดได้แก่ อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอท่าใหม่ อำเภอมะขาม กิ่งอำเภอแก่งหางแมว และอำเภอสอยดาว

1.2. การประมง จังหวัดจันทบุรีมีชายฝั่งทะเลเหมาะแก่การประมง ทั้งประมงชายฝั่งและการเพาะเลี้ยงโดยเฉพาะการเลี้ยงกุ้งกุลาดำซึ่งมีพื้นที่ที่มีการเพาะเลี้ยงมากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่บริเวณอำเภอท่าใหม่ อำเภอแหลมสิงห์ และอำเภอขลุง ในปี พ.ศ. 2526 มีพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งเพียง 5,721 ไร่ และเพิ่มขึ้นเป็น 121,000 ไร่ ในปี พ.ศ. 2534 ซึ่งมีผลผลิตมากที่สุดของประเทศ

2. ศักยภาพด้านทรัพยากรแร่ธาตุ แร่ธาตุที่สำคัญ ได้แก่ แร่รัตนชาติ จำพวกพลอย ซึ่งมีคุณภาพดี มีหลายชนิดและหลายสี พบบริเวณเขาพลอยแหวน อำเภอท่าใหม่ และตำบลคกพรหม อำเภอขลุง นอกจากนี้ยังมีแร่โมลิบดีนัมใช้เป็นสารผสมน้ำมันหล่อลื่นในเครื่องยนต์ พบที่ตำบลตะเคียนทอง และอำเภอมะขาม และแร่ทรายแก้วใช้เป็นส่วนผสมในการทำแก้วและกระจก พบในบริเวณตำบลคลองขุด ตำบลสนามไชย ในอำเภอท่าใหม่

3. ศักยภาพด้านการเป็นศูนย์กลางอัญมณี จังหวัดจันทบุรีเป็นแหล่งวัตถุดิบแร่รัตนชาติและใกล้เคียงแหล่งวัตถุดิบใหญ่ คือ จังหวัดตราดและประเทศกัมพูชา ทำให้จังหวัดจันทบุรีเป็นศูนย์กลางการค้าอัญมณีที่สำคัญของภาคและประเทศ โดยเฉพาะในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ จะมีพ่อค้าพลอยเดินทางเข้ามายังตัวเมืองจันทบุรีเพื่อซื้อขายพลอยกันอย่างคึกคัก ทำให้เกิดปริมาณเงินทุนหมุนเวียนสูง

ในพื้นที่ โดยศูนย์กลางตลาดอัญมณีอยู่บริเวณถนนศรีรัตน ถนนศรีจันทร์ อำเภอเมืองจันทบุรี ตำบล ตกพรหม ตำบลบ่อเวฬุ อำเภอขลุง

4. **ศักยภาพด้านอุตสาหกรรม** จากการเป็นศูนย์กลางอัญมณีที่สำคัญของประเทศ ทำให้ จังหวัดจันทบุรีมีอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการเจียรไนพลอยมากที่สุด ซึ่งอยู่ที่อำเภอเมืองจันทบุรี และส่ง จำหน่ายในกรุงเทพมหานครและต่างประเทศ โดยตลาดที่สำคัญ คือ สหรัฐอเมริกา มูลค่าการส่งออก อัญมณีและเครื่องประดับของประเทศมีการขยายตัวสูงจาก 2,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2521 เพิ่มขึ้น เป็น 28,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2531 นอกจากนี้ จังหวัดจันทบุรียังมีอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิต เกษตรทั่วไปและผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่เป็นสินค้าหัตถกรรมที่ทำจากกก มีแหล่งผลิตที่ตำบลสะภาดง อำเภอท่าใหม่ บ้านเสม็ดงาม ตำบลจันทนิมิต อำเภอเมืองฯ และตำบลบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์

5. **ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว** จังหวัดจันทบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม ได้แก่ น้ำตกพลิ้ว เขาสอยดาว หาดทรายแหลมเสด็จ หาดเจ้าหลาว คุ้งวิมาน เป็นต้น และสถานที่ท่องเที่ยว ที่เป็นโบราณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ วัดเขาสุทิม โบสถ์คาทอลิก ดึกแดง และคุก ชี้โก้ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวจากภาคเอกชน ได้แก่ ฟาร์มปลาโลมา ที่อำเภอแหลม สิงห์ และฟาร์มจระเข้ที่อำเภอเมืองจันทบุรี จากการที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง ทำให้มีนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาเที่ยวจังหวัดจันทบุรีเป็นจำนวนมาก

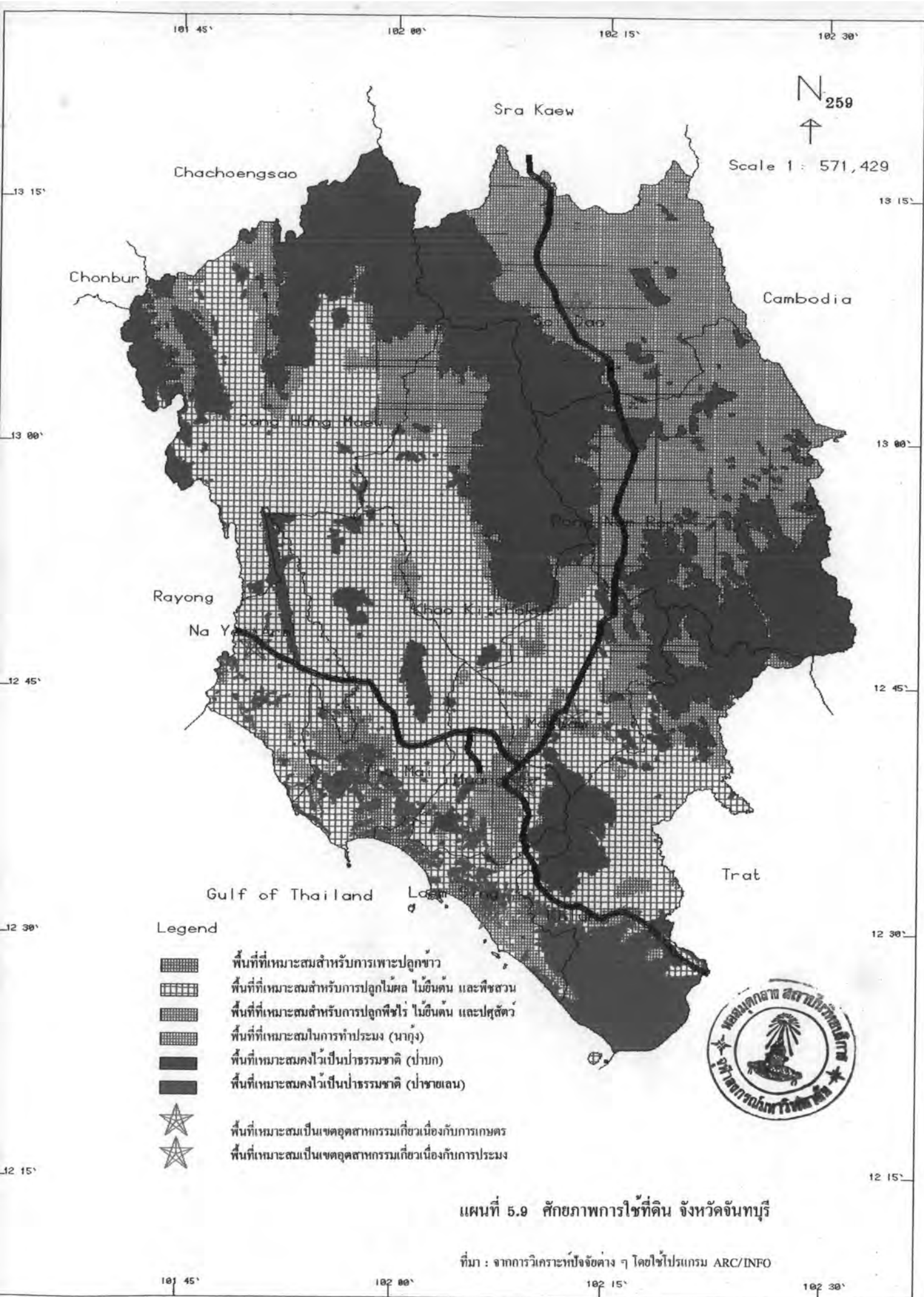
ในการศึกษาศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี โดยพิจารณาจากข้อมูลพื้นฐาน ต่าง ๆ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ความเหมาะสมของดินต่อการปลูกพืชชนิดต่าง ๆ ระดับความสูงของภูมิ- ประเทศ ความต้องการใช้ที่ดิน และทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งทำเลที่ตั้ง การใช้ที่ดินเดิม ประกอบ กับเหตุผลทางด้านสิ่งแวดล้อมและนิเวศวิทยา นำเอาข้อมูลปัจจัยต่าง ๆ มาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการ ซ้อนข้อมูล โดยอาศัยความสามารถของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ประกอบกับการพิจารณาลักษณะ การกระจุกตัวของตำแหน่งที่ตั้งของกิจกรรมที่ปรากฏในพื้นที่ เช่น แหล่งท่องเที่ยว ที่ตั้งอุตสาหกรรม จากการศึกษาก็จะสามารถแบ่งศักยภาพของการใช้พื้นที่ออกได้เป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้ (แผนที่ 5.9)

1. พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการกสิกรรม

1.1. พื้นที่เพาะปลูกข้าว ได้แก่ พื้นที่บริเวณที่ราบใกล้ริมฝั่งทะเลและบริเวณที่ราบ ปากแม่น้ำในเขตอำเภอแหลมสิงห์ อำเภอเมืองฯ อำเภอท่าใหม่ กิ่งอำเภอนายายอาม และบางแห่งของ อำเภอมะขาม และอำเภอขลุง มีเนื้อที่ประมาณ 200,000 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 5 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด ซึ่งพื้นที่บริเวณนี้มีความเหมาะสมเนื่องจากมีสภาพดินเนื้อค่อนข้างหยาบ มีการระบาย น้ำค่อนข้างเร็วถึงแล้ว และในบริเวณนี้ได้มีการจัดระบบชลประทานเข้าช่วยอยู่แล้ว

1.2. พื้นที่เพาะปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น และพืชสวน

พื้นที่บริเวณที่มีความเหมาะสมสำหรับใช้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชสวน จะเป็น พื้นที่บริเวณกว้างในเขตอำเภอท่าใหม่ กิ่งอำเภอนายายอาม อำเภอเมืองฯ อำเภอมะขาม ตอนบนของ

อำเภอแหลมสิงห์ บางส่วนของอำเภอขลุง อำเภอโป่งน้ำร้อน และอำเภอสอยดาว พื้นที่บริเวณนี้มีความเหมาะสมเนื่องจากมีสภาพดินที่อุดมสมบูรณ์และมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่มีฝนตกชุก ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่ให้ผลตอบแทนสูง เช่น เงาะ ทุเรียน ลองกอง และมะขามหวาน เป็นต้น บริเวณนี้มีเนื้อที่ประมาณ 1,250,000 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 31.2 ของพื้นที่ทั้งหมด

1.3. พื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ ไม้ยืนต้น และปศุสัตว์

พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการเพาะปลูกพืชไร่ ไม้ยืนต้น และปศุสัตว์ จะเป็นพื้นที่บริเวณตอนกลางและตอนบนของพื้นที่ในเขตอำเภอสอยดาว และอำเภอโป่งน้ำร้อน มีความเหมาะสมเนื่องจากสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่สูง และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ อีกทั้งยังมีสภาพภูมิอากาศที่ค่อนข้างแห้งแล้ง บริเวณนี้จึงมีศักยภาพที่จะพัฒนาให้เป็นพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ จำพวกพืชอาหารสัตว์ และไม้ยืนต้น เนื่องจากเป็นพืชที่ต้องการน้ำน้อยไม่ต้องการการดูแลมาก อีกทั้งยังมีความเหมาะสมที่จะพัฒนาเป็นพื้นที่ทำการปศุสัตว์ได้เนื่องจากมีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม บริเวณนี้มีเนื้อที่ประมาณ 430,000 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 11 ของพื้นที่ทั้งหมด

2. พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการทำประมง

เป็นบริเวณที่มีความเหมาะสมในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกรวย ซึ่งได้แก่ การเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ และหอยนางรม พื้นที่บริเวณนี้เป็นที่ลุ่มชายทะเลและติดกับแม่น้ำลำคลอง น้ำทะเลสามารถเข้าได้ถึงตลอดปี คุณสมบัติดินมีความเหมาะสมเพราะเนื้อดินเป็นดินเหนียว การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึง จึงมีความสามารถในการเก็บกักน้ำได้ดี พื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล อำเภอท่าใหม่ กิ่งอำเภอนายายอาม อำเภอแหลมสิงห์ และอำเภอขลุง มีเนื้อที่ประมาณ 120,000 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 3 ของพื้นที่ทั้งหมด

3. พื้นที่ที่มีความเหมาะสมคงไว้เป็นป่าธรรมชาติ

3.1. ป่าบก

พื้นที่จังหวัดจันทบุรีทางตอนกลางและตอนบนมีสภาพความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของป่าไม้ เนื่องจากมีสภาพภูมิอากาศที่มีฝนตกชุกและระดับความสูงของภูมิประเทศที่เหมาะสม แต่ในปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวได้บางส่วนได้ถูกบุกรุกแผ้วถางทำลายและนำไปใช้ประโยชน์ทางด้านอื่น ทำให้เนื้อที่ป่าลดลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นจึงสมควรกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมไว้เป็นป่าธรรมชาติเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ และประโยชน์ที่จะได้รับด้านอื่น ๆ เช่น ป้องกันการพังทลายของดิน สกัดกั้นการไหลบ่าของน้ำ และเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารและเพาะพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่นี้ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของกิ่งอำเภอแก่งหางแมว กิ่งอำเภอเขาฉกรรจ์ พื้นที่ทางตอนบนของกิ่งอำเภอนายายอาม บางส่วนของอำเภอท่าใหม่ อำเภอเมืองฯ อำเภอสอยดาว อำเภอโป่งน้ำร้อน และทางตอนบน

และตอนกลางของอำเภอขลุ้ง มีเนื้อที่ประมาณ 1,560,000 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 39 ของพื้นที่ทั้งหมด

3.2. ป่าชายเลน

พื้นที่ราบชายฝั่งทะเลของจังหวัดจันทบุรีมีสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการขึ้นของพันธุ์ไม้ในป่าชายเลน การเพาะเลี้ยงกุ้ง และกิจกรรมการพัฒนาอื่น ๆ เป็นสาเหตุที่ทำให้พื้นที่ป่าชายเลนในจังหวัดจันทบุรีลดลงอย่างรวดเร็ว ในปัจจุบันเหลืออยู่เพียงเล็กน้อย คือประมาณ 16,000 ไร่ ซึ่งต่อไปในอนาคตหากไม่มีการจัดการที่เหมาะสม พื้นที่บริเวณนี้จะต้องประสบกับปัญหารุนแรงที่มีผลมาจากสภาพแวดล้อมถูกทำลาย จึงสมควรกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมไว้เป็นป่าชายเลนธรรมชาติเพื่อรักษาสมดุลทางระบบนิเวศ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณที่ราบลุ่มปากแม่น้ำเวฬุ ในเขตตำบลบางชัน ตำบลบ่อ และตำบลวันยาว ตำบลเกวียนหัก อำเภอขลุ้ง บริเวณที่ราบปากแม่น้ำจันทบุรี ในเขตตำบลบางกะไชย ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ และตำบลบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ และบริเวณที่ราบลุ่มปากแม่น้ำพังราด อำเภอท่าใหม่ มีเนื้อที่ประมาณ 190,000 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 4.8 ของพื้นที่ทั้งหมด

4. พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการกำหนดเป็นเขตอุตสาหกรรม

โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ที่ดินในภาคเกษตรกรรม ซึ่งหากจะพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่ในการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม จะพิจารณาจากทำเลที่ตั้ง ประกอบกับนโยบายส่งเสริมของรัฐ ความสะดวกในด้านปัจจัยการผลิต การขายผลผลิต การคมนาคมขนส่ง และสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่าง ๆ ตลอดจนคุณสมบัติของดินที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สภาพพื้นที่ที่เหมาะสม น้ำไม่ท่วม การระบายน้ำและของเสียจากโรงงานจะทำได้สะดวก

จากการสำรวจโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดจันทบุรี จะพบว่า มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ 2 ประเภท ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปจากผลผลิตประมง และโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตทางการเกษตร โดยจำแนกเป็นผลผลิตจากผลไม้ และพืชไร่ ดังนั้น การกำหนดเขตอุตสาหกรรมในจังหวัดจันทบุรีโดยพิจารณาจากปัจจัยที่เอื้ออำนวยดังกล่าว สามารถกำหนดได้ดังนี้

4.1. เขตอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับการเกษตร มี 4 บริเวณ ได้แก่ บริเวณพื้นที่ตำบลนายายอาม กิ่งอำเภอนายายอาม บริเวณพื้นที่ดอนบนของอำเภอเมืองฯ และตำบลมะขามในเขตพื้นที่อำเภอมะขาม โดยเขตอุตสาหกรรมในพื้นที่บริเวณนี้จะเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปผักและผลไม้ พื้นที่นี้มีความเหมาะสมเนื่องจากมีเส้นทางคมนาคมสายหลักของภาคตัดผ่าน ทำให้สะดวกต่อการขนส่งวัตถุดิบและลำเลียงผลผลิตออกสู่ตลาด อีกพื้นที่หนึ่งคือบริเวณตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว โดยอุตสาหกรรมในบริเวณนี้จะเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปผลผลิตพืช

ไร่ บริเวณนี้มีความได้เปรียบในด้านทำเลที่ตั้ง และมีความสะดวกในการขนส่งวัตถุดิบป้อนเข้าสู่โรงงานเนื่องจากพื้นที่อำเภอสอยดาวและอำเภอโป่งน้ำร้อนมีการเพาะปลูกพืชไร่อยู่มาก

4.2. เขตอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประมง ได้แก่ บริเวณพื้นที่ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ เนื่องจากบริเวณนี้มีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมงอยู่แล้ว ประกอบกับมีการทำการประมงและการเพาะเลี้ยงอยู่มากในบริเวณนี้ ทำให้การประกอบอุตสาหกรรมในบริเวณนี้มีความได้เปรียบในแง่ของความใกล้เคียงกับแหล่งวัตถุดิบ

5. ที่ตั้งชุมชนและแนวโน้มการขยายตัวของชุมชน

ลักษณะและรูปแบบการกระจายตัวของชุมชนในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่จะกระจุกตัวกันอยู่หนาแน่นในบริเวณพื้นที่ตอนล่าง และบริเวณที่ราบชายฝั่งทะเล เนื่องจากอิทธิพลของเส้นทางคมนาคมสายหลักของภาค ซึ่งได้แก่ ถนนสุขุมวิท โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนเมืองที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองฯ ได้แก่ เทศบาลเมืองจันทบุรี สุขาภิบาลท่าช้าง และสุขาภิบาลจันทนิมิต ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีการรวมตัวเข้าเป็นพื้นที่เมืองที่มีความต่อเนื่องกันตามแนวถนนและสาธารณูปโภค นอกจากนี้การขยายตัวของชุมชนดังกล่าวยังเกิดจากอิทธิพลของเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ซึ่งได้แก่ ธุรกิจการค้าอัญมณี ซึ่งทำให้ชุมชนที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองฯ มีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กลางการพาณิชย์ การบริการ และการบริหารที่สำคัญของจังหวัด ส่วนชุมชนที่อยู่ในเขตอำเภอท่าใหม่ อำเภอขลุง อำเภอมะขาม และอำเภอแหลมสิงห์ ก็ทำหน้าที่สำคัญในการเป็นศูนย์กลางการบริการทางการเกษตรแก่ประชาชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ รวมทั้งชุมชนในเขตอำเภอโป่งน้ำร้อน และอำเภอสอยดาว ทางตอนบนของจังหวัด ซึ่งมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมากขึ้นเนื่องจากจำนวนประชากรที่มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ทำให้ชุมชนดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กลางการให้บริการทางการเกษตร และพาณิชย์กรรมที่สำคัญ

จากการที่มีการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็วในพื้นที่ทางตอนบนของจังหวัด โดยเฉพาะในเขตกิ่งอำเภอแก่งหางแมว ซึ่งในบริเวณดังกล่าวยังไม่มีชุมชนเมืองที่เป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่พื้นที่ชนบทโดยรอบ ดังนั้นพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางของอำเภอแก่งหางแมวในปัจจุบัน จึงน่าจะมีความพร้อมและศักยภาพเพียงพอที่จะยกระดับขึ้นเป็นชุมชนเมืองเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการให้บริการทางการเกษตรแก่ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่การเกษตรและชนบทโดยรอบ

6. แหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดจันทบุรีเป็นเมืองเก่าที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ กล่าวคือ มีสถานที่ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าแก่การศึกษาและน่าสนใจ อีกทั้งยังเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายในแง่ของทรัพยากรทางธรรมชาติ คือ มีทั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาดที่สวยงามและแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นภูเขา น้ำตก และถ้ำ ซึ่งสภาพธรรมชาติโดยทั่วไปยังคงความบริสุทธิ์อยู่มาก อีกทั้งยังได้รับ

สมญานามว่าเป็นเมืองผลไม้ จากเหตุผลดังกล่าว จังหวัดจันทบุรีจึงมีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สำคัญของภาคตะวันออกควบคู่ไปกับการเที่ยวชมและรับประทานผลไม้จากสวนผลไม้

สรุปปัญหา ข้อจำกัด และศักยภาพของการพัฒนาพื้นที่จังหวัดจันทบุรี

จากการศึกษาปัญหา ข้อจำกัด และศักยภาพของพื้นที่ที่ใช้ในการพิจารณาเพื่อวางแผนโครงสร้างจังหวัดจันทบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาของพื้นที่

ปัญหาส่วนใหญ่ของพื้นที่จะเป็นปัญหาทางกายภาพซึ่งเกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม โดยปัญหาที่สำคัญของพื้นที่ศึกษา ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและเพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งเป็นผลมาจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ คือ ทรัพยากรป่าไม้และส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ปัญหาน้ำท่วม และการพังทลายของดิน อีกทั้งยังมีปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่าชายเลน ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวของพื้นที่เพาะเลี้ยงชายฝั่ง และเกิดปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์ ความขัดแย้งในด้านการใช้ที่ดิน ผลผลิตตกต่ำ การขาดแคลนวัตถุดิบเพื่อป้อนเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ

บริเวณที่ประสบปัญหารุนแรงส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณพื้นที่ราบชายฝั่งทะเลตั้งแต่แนวถนนสุขุมวิทลงมาจนจรดชายฝั่งทะเล ซึ่งในบริเวณนี้ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาที่อยู่ในหมวดกายภาพ ส่วนบริเวณตอนกลางและตอนบนของพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาที่อยู่ในหมวดเศรษฐกิจและหมวดสังคมและการบริการขั้นพื้นฐาน การกำหนดพื้นที่ที่ประสบปัญหาในแต่ละระดับความรุนแรง จะได้มาจากการคำนวณค่าคะแนนขนาดความรุนแรงของปัญหาในแต่ละตำบล ซึ่งได้จากการประมวลข้อมูลปฐมภูมิ คือ การสำรวจภาคสนาม และการประมวลข้อมูลทุติยภูมิ คือ ข้อมูล กชช. 2ก. รายงานและเอกสารต่าง ๆ ทำการแปลผลการคำนวณด้วยคอมพิวเตอร์ออกมาในรูปแบบของแผนที่ที่แสดงขอบเขตของระดับความรุนแรงของปัญหาในแต่ละกลุ่ม

ประเด็นปัญหาที่สรุปได้จากการศึกษา มี 5 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ รูปแบบการใช้ที่ดินชายฝั่งทะเลที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากการเพาะเลี้ยงชายฝั่งโดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงกุ้งอย่างขาดการวางแผน การขยายพื้นที่เพาะปลูกมากกว่าการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยพื้นที่ โดยเฉพาะการขยายพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่เข้าไปในเขตพื้นที่ป่าสงวนทางตอนบนของจังหวัด การขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดระบบด้านการชลประทาน ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรและอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง ระบบชุมชนที่ไม่สมบูรณ์ ทำให้ประชาชนในพื้นที่ชนบทรอบนอกโดยเฉพาะพื้นที่ตอนบนของจังหวัดได้รับการบริการพื้นฐานไม่ทั่วถึง การขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่ไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวและการดูแลเอาใจใส่เท่าที่

ควร ซึ่งจากประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น จะนำไปพิจารณาเพื่อวางแผนกายภาพในด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมต่อไป

2. ศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่

ข้อจำกัดของพื้นที่จังหวัดจันทบุรีในขณะเดียวกันก็เป็นศักยภาพด้วยเช่นกัน กล่าวคือสภาพทางกายภาพจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่ที่เป็นข้อจำกัดและศักยภาพในการพัฒนาจะได้มาจากการรื้อข้อมูลปัจจัยต่าง ๆ ได้โดยเทคนิคของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ซึ่งผลการศึกษาจะได้พื้นที่ที่แบ่งออกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การอนุรักษ์และสงวนรักษาไว้ซึ่งสภาพทางธรรมชาติที่สวยงาม และเพื่อความสมดุลของระบบนิเวศ โดยจำแนกออกเป็นพื้นที่ป่าบกและป่าชายเลน และพื้นที่ที่เหลือก็สามารถแบ่งการใช้ประโยชน์พื้นที่ออกได้เป็นหลายประเภท ได้แก่ พื้นที่เพาะปลูกข้าว พื้นที่ทำสวนผลไม้ พืชสวน ไม้ยืนต้น พืชไร่ และพื้นที่ปศุสัตว์ ส่วนบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลก็มีศักยภาพที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งเพาะเลี้ยงชายฝั่งที่ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูง โดยต้องคำนึงถึงระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี

จากการศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์จะเข้าไปมีบทบาทอย่างชัดเจนในส่วนของการศึกษาเพื่อหาพื้นที่ที่เป็นข้อจำกัดและศักยภาพในการพัฒนา ซึ่งจะได้จากการศึกษาข้อมูลแต่ละด้านที่เป็นขอบเขตพื้นที่ที่ชัดเจนซึ่งจะพิจารณาในเชิงกายภาพ ส่วนในการศึกษาปัญหานั้นเนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นปัญหาที่มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกันทั้งในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ประชากร และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ และมีขอบเขตหรือตัวชี้วัดที่ไม่แน่นอน ดังนั้น การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่จึงต้องพิจารณาจากเอกสาร รายงานที่มีอยู่ ควบคู่ไปกับประสบการณ์ที่ได้จากพื้นที่จริง และจากการสัมภาษณ์ผู้รู้ในท้องถิ่นด้วย การกำหนดประเด็นหลักจากการปัญหา ศักยภาพ และข้อจำกัดในการพัฒนาดังกล่าวมีความสำคัญต่อการนำไปพิจารณาในการวางแผนโครงสร้างจังหวัด ซึ่งจะเป็นแผนที่เน้นการวางแผนกายภาพเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และเป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่ที่เหมาะสมต่อไปในอนาคต